

Vergide Gündem

Tax Agenda

Aralık / December 2015

“Bankacılık ve sigortacılık” özel sayısı

Muallakların bir kısmının durumu muallak mı?

T. Levent Atakan

Serbest yatırım fonlarında vergi uygulamaları

Y. Melike Kılınç

Alacakların yurt dışında iskonto ettirilmesinde doğabilecek vergisel yükler

Y. Melike Kılınç

Banka ve sigorta şirketlerinin veraset ve intikal vergisi sorumluluğu

Merih Tümkeya

Finansal işlemler vergisi olarak kaynak kullanımını destekleme fonu

Pamir Avun

English translation

Gümrükte Gündem

Sercan Bahadır

Ekonomi Yorumları

Levent Topçu - Çağdaş Gündüz

Sirküler indeks

Vergi takvimi

Pratik bilgiler

Practical information

Building a better
working world

Muallakların bir kısmının durumu muallak mı?

“Aç bırakma hırsız edersin, çok söyleme arsız edersin” sevdiğim bir atasözüdür. Farklı anlamlarda kullanıldığını duymakla beraber benim bildiğim anlamı yönetiminde bulunan, gözetiminde olan kimseleri maddî ve manevî yönden tatmin etmelisin, yoksa insanları sıkıntıya düşürür, emeklerinin karşılığını vermez, kötü muameleye maruz bırakırsan yanlış yola saparlar; söz dinlemez olurlar, arsızlaşırlar.

Vergi dünyasına uyarlamak gerekirse, Mali İdarenin gerekli düzenlemeleri verginin genellik, eşitlik, mali güce göre vergileme ve yasallık ilkesine bağlı olarak süresinde ve sektörel ihtiyaçları dikkate alarak yapması gerekliliğidir.

Özellikle Mali İdarenin finansal piyasalarda yapacağı düzenlemelerde finansal piyasaların dinamizmini de dikkate alarak hareket etmesi önemlidir. Mali İdarenin düzenlemeleri yaparken bire bir işlemleri tanımlamak yerine, vergilendirilecek veya vergilendirilmeyecek olan olayları genel olarak ortaya koyması, diğer otoritelerle paralel olarak karşılıklı bir uyum içinde mükelleflerin amacının bu piyasalardaki otoritelerin (Mali İdare, BDDK, Hazine Müsteşarlığı....) tanımladığı şekilde hareket etmek olduğunu görerek hareket etmesi en uygun yöntem olarak görünmektedir. Kanun ve Tebliğ ile yapılan düzenlemeler sonrası mutlaka ki özellikli durumlar ortaya çıkacaktır, burada mukteza bazında açıklamalarda bulunarak Mali İdare sorunları çözebilecektir.

Aksi durumda, anlık yapılan ve değişime kapalı düzenlemeler sonucu mükelleflerin her piyasa değişiminde karşılaşabilecekleri sadece belirsizlik olacaktır.

Muallak hasar karşılığı nedir?

Hazine Müsteşarlığının 07.08.2007 tarihli Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe giren Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmeliğinde “Muallak tazminat karşılığı” tanımlanmıştır. İlgili Yönetmelik’in 7’nci maddesine göre sigorta şirketleri, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş ancak daha önceki hesap dönemlerinde veya cari hesap döneminde fiilen ödenmemiş tazminat bedelleri veya bu bedel hesaplanamamış ise tahmini bedelleri ile gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri (IBNR) için muallak tazminat karşılığı ayırmak zorundadır.

Bu tanımı basite indirgemek, yalın ve anlaşılır hale getirmek gerekirse sigorta şirketleri;

- ▶ Açılmış olan tazminat dosyaları (Dosya),
- ▶ Açılması beklenen tazminat dosyaları (IBNR),

için karşılık ayırmaktadırlar.

Açılmış olan tazminat dosyaları tarafı biraz daha belgeye dayanan bir karşılık olarak tanımlanabilir. Sigortacıların IBNR (İngilizceden gelmektedir: Incurred But Not Reported) dediği gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri adından da anlaşılacağı üzere henüz sigorta şirketinin bilgisine girmemiş ama gerçekleşmiş, yıllardır oluşan istatistiki bilgilere göre hesaplanan ve ayrıldığı anda sigorta şirketine bildirilmemiş olsa da bildirilecek hasarlara ilişkin ayrılan karşılıklarıdır.

Muallak hasar karşılığı neden ayrılır?

Muallak hasar karşılıkları aslında muhasebenin temel kavramları olan dönemsellik ve ihtiyatlılık kavramlarına bağlı olarak ayrılmaktadır.

Dönemsellik kavramına göre işletmenin sınırsız olarak kabul edilen ömrü belli dönemlere ayrılır ve her dönemin faaliyetleri birbirinden bağımsız olarak sürdürülür. Muhasebede bu dönem genellikle bir yıldır. Her dönem birbirinden bağımsızdır. Her dönemin gelir ve gideri birbiri ile karşılaştırılarak o döneme ait kar ya da zarar rakamı bulunur.

İhtiyatlılık kavramı ise; işletmenin karşılaşılabileceği riskler göz önüne alınarak temkinli davranılmasını ifade eder. Basit örnek; bir gider veya zarar kesinleşme bile ortaya çıktığında bunun için karşılık ayrılmalıdır.

Aslında bu kavramlar genel prensip olarak Mali İdarenin de kabul ettiği kavramlardır. Bilindiği üzere Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde, kurum kazancının gelir vergisinin konusuna giren gelir unsurlarından oluştuğu belirtilmektedir.

Aynı Kanunun "Matrahın tayini" başlıklı 6. maddesinde ise kurumlar vergisinin, mükelleflerin bir hesap dönemi içinde elde ettikleri safi kurum kazancı üzerinden hesaplanacağı, safi kurum kazancının tespitinde ise Gelir Vergisi Kanunu'nun ticari kazanç hakkındaki hükümlerinin uygulanacağı hükmüne yer verilmiştir.

Kısaca muallak hasar karşılıkları (dosya karşılıkları ve IBNR);

- ▶ Sigorta şirketinin dönem karını doğru olarak tespit etmesi,
- ▶ Sigorta şirketince üstlenilen risklerin (kaza, yangın vb.) gerçekleştiği durumda riske ilişkin teminatın sigorta şirketince yerine getirilebilmesi,

için ayrılmaktadır.

IBNR'ın dağıtılacak kara etkisi nedir?

Sadece IBNR'ın değil teknik karşılıkların genel olarak sigorta şirketlerinin bilançolarına etkileri olumsuzdur. Ayrılan teknik karşılıklar sonucu sigorta şirketleri tarafından gider kaydedilmektedir.

Yazılan giderler sonucu doğal olarak vergi matrahı etkilenmektedir, ancak bu etkilenme sadece zamansal bir farktır, çünkü ayrılan karşılık sigorta şirketinin bilançosunda durmaktadır. Başka bir ifadeyle bu karşılığa ihtiyaç duyulmadığı durumda karşılık kapatılacak, kapatılan tutar gelir kaydedilecek ve vergisi ödenecektir.

Ayrılan karşılık sonucu sigorta şirketinin ortağına bir para aktarması söz konusu değildir. Aksine ayrılan karşılık sonucu sigorta şirketinin zarar etmesi, doğal olarak kar dağıtım kapasitesini kaybetmesi söz konusu olmaktadır. Bu şirketler Hazine Müsteşarlığının sermaye yeterlilik rasyosuna tabi olduğundan zarar sonucu ortağın şirkete sermaye koyması söz konusu olmaktadır.

Bir önemli konu da tüm sigorta şirketlerinin bağımsız denetim, Sigorta Denetim Kurulu ve Hazine Müsteşarlığı denetimine tabi olması, ayrılan karşılıkların tüm kurumlarca denetleniyor olmasıdır.

Kısaca aslında sigorta şirketi sahipleri de bu kadar çok teknik karşılık ayırmaktan memnun görünmemektedirler.

Hazine Müsteşarlığının IBNR düzenlemesi eski ve yeni dönem?

Sigortacılık Kanunu'nun Mali Bünye bölümünün "Teknik Karşılıklar" başlıklı 16'ncı maddesinde sigorta şirketlerince ayrılacak teknik karşılıklar düzenlenmiştir. İlgili madde uyarınca, sigorta şirketleri ve reasürans şirketleri sigorta sözleşmelerinden doğan yükümlülükleri için, bu maddede belirtilen esaslara göre yeteri kadar karşılık ayırmak zorundadırlar.

Maddede muallak hasar karşılıkları ile ilgili olarak; *"Muallak tazminat karşılığı; kayda geçmiş ancak ödenmemiş tazminat tutarları ile gerçekleşmiş ancak kayda geçmemiş tahmini tazminat tutarları ve bu tazminatlar ile ilgili yapılan gider karşılıkları ve bu tutarların yetersiz kalması durumunda yeterlilik için Müsteşarlıkça belirlenen esaslar çerçevesinde ayrılan ek karşılıklardan oluşur."* hükmü yer almaktadır.

Madde sonunda ise teknik karşılıklara ilişkin usul ve esaslar ile teknik karşılıkların yatırılacağı varlıklara ilişkin hususların yönetmelikle düzenleneceği belirtilmektedir.

Hazine Müsteşarlığınca *"Sigorta ve Reasürans ile Emeklilik Şirketlerinin Teknik Karşılıklarına ve Bu Karşılıkların Yatırılacağı Varlıklara İlişkin Yönetmelik"* 18.10.2007 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanmıştır. Zaman içinde Yönetmelik'te çeşitli düzenlemelere gidilmekle beraber, Yönetmelik'in 7'nci maddesinin 1'inci fıkrasında, gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedelleri için sigorta şirketlerinin muallak tazminat karşılığı ayırmak zorunda oldukları belirtilmiştir.

Aynı Yönetmelik'in;

- 3'üncü fıkrasında; *"Gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli, içeriği ve uygulama esasları Müsteşarlıkça belirlenen aktüeryal zincirleme merdiven metodu veya Müsteşarlıkça belirlenecek diğer hesaplama yöntemleriyle hesaplanır."*

- 4'üncü fıkrasında ise *"Müsteşarlık, branşlar veya şirketler itibarıyla uygulanacak gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini (aktüeryal zincirleme merdiven metodunu) belirleyebilir. Şirketler her bir branş itibarıyla kullanmakta oldukları gerçekleşmiş ancak rapor edilmemiş tazminat bedeli hesaplama yöntemini finansal tablolarının dipnotlarında açıklar."*

ifadeleri yer almaktadır.

Tüm bu düzenlemeler sonucu Hazine Müsteşarlığınca 2010/12 Aktüeryal Zincirleme Merdiven Metoduna İlişkin Genelge yayınlanmış, bu genelge ile çok detaya girmeden genel olarak AZMM yönteminin IBNR hesaplamasında kullanılacağı belirtilmiş ve bir nevi IBNR-AZMM eşleştirilmesi yapılmıştır. 01.01.2015 tarihinde yeni Genelge yürürlüğe girene kadar bahse konu 2010/12 sayılı Genelge uygulaması çok çeşitli genelgelerle özü çok değiştirilmeden revize edilmiştir.

Bahse konu 2010/12 "Aktüeryal Zincirleme Merdiven Metoduna İlişkin Genelge"de dikkati çeken konular kısaca;

- ▶ 5 farklı yöntemle muallak hasar karşılığı hesaplaması yapılacağı,
- ▶ Hesaplamada kullanılan 5 yöntemin; Standart Zincir, Hasar/Prim, Cape Cod, Frekans/Şiddet ve Munich Zinciri Yöntemi olacağı,
- ▶ Kullanılacak olan yöntemlerin yer aldığı standart dosyalar ve açıklamalar Müsteşarlık tarafından Sigortacılık Gözetim Sistemi (SGS) aracılığıyla ilgili dönemlerde şirketlere doldurulmak üzere gönderileceği,
- ▶ Şirketlere her branş için 5 yöntem içinde kendi belirleyecekleri yöntemi seçme hakkı tanınması,
- ▶ Seçilen yöntemin 3 yıl boyunca değiştirilememesidir.

5 Aralık 2014 tarihinde ise 01.01.2015'ten itibaren geçerli olmak üzere "Muallak Tazminat Karşılığına İlişkin Genelge (2014/16)" yayınlanmıştır. Bu Genelge kendinden önceki genelgelerin tamamını, yukarıda yer verdiğimiz 2010/12 sayılı Genelge'yi de ortadan kaldırmıştır. Genelge'de kısaca aşağıdaki hususlara yer verilmektedir:

- ▶ Her branş bazında olmak üzere; kullanılacak olan verinin seçimi ve IBNR hesaplaması şirket aktüerleri tarafından yapılacaktır.
- ▶ AZMM hesaplaması Standart Zincir, Hasar/Prim, Cape Cod, Frekans/Şiddet, Munich Zinciri veya Bornhuetter-Ferguson veya bir diğer yöntem kullanılarak yapılabilecektir.
- ▶ Hesaplama sonucunda bulunan tutar, tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş muallak tazminat karşılığı ile kıyaslanacak ve aradaki fark IBNR olarak tanımlanacaktır.

Bizce Hazine Müsteşarlığının düzenlemesinden anlaşılması gereken, teknik karşılıkların doğru olarak hesaplanabilmesi için, tüm şirketlere tek bir şablon uygulatarak karşılık hesaplatmak yerine, hesaplamalarda şirketleri iyi bildiğini düşündüğü aktüerlere görev vererek ve rahat hareket edebilmeleri için yöntemler ile ellerini zenginleştirerek teknik karşılıkların doğru olarak hesaplanmasını sağlamaktır.

Yazımıza konu bu IBNR değişikliği sonucunda, bir tahmine göre ayrılması gereken ek karşılık tutarı tahmini 3,5 milyar lira seviyesinde olacaktır. Tahmin doğru ise (2014 sonu itibarıyla Türkiye hayat dışı sigorta sektöründe faaliyet gösteren şirketlerin özkaynak toplamalarının 8,1 milyar lira olduğu düşünüldüğünde) bu yeni durum sigorta sektöründe ciddi özkaynak eksikliği yaratabilecektir.

IBNR'ın vergi etkisi?

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun "İndirilecek Giderler" başlıklı 8'inci maddesinde ticari kazanç gibi hesaplanan kurum kazancının tespitinde, sigorta ve reasürans şirketlerinde bilanço gününde hükmü devam eden sigorta sözleşmelerine ait olan teknik karşılıkların hasıllattan indirilebileceği ifade edilmiştir.

Kanun'un 8/1-e bendinde "Muallak hasar ve tazminat karşılıkları; tahakkuk etmiş ve hesaben tespit edilmiş hasar ve tazminat bedelleri veya bu hesap yapılmamışsa hasar ve tazminatın ve bunlarla ilgili tüm masrafların tahmini değerleri ile

gerçekleşmiş, ancak rapor edilmemiş hasar ve tazminat bedelleri ve bunlara ilişkin masraflardan, reasürör payı düşüldükten sonra kalan tutar ile saklama payına isabet eden muallak hasar karşılığı yeterlilik farklarından oluşur." hükmü yer almaktadır.

Konu 1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde de açıklanmıştır. Tebliğ'in "8.6. Sigorta ve reasürans şirketlerince ayrılan teknik karşılıklar" başlıklı bölümünde, sigorta ve reasürans şirketlerinde bilanço gününde hükmü devam eden sigorta sözleşmelerine ait aşağıda belirtilen teknik karşılıklar, belirtilen hesaplama ve şartlar dikkate alınarak kurum kazancından indirim konusu yapılabilecektir, ifadesi yer almaktadır.

İlgili bölümde IBNR ile ilgili de şu açıklama yapılmıştır. "Diğer taraftan, 3/6/2007 tarihli ve 5684 sayılı Sigortacılık Kanunu'nun 16'ncı maddesinde teknik karşılıklar yeniden düzenlenmiş bulunmaktadır. Sigorta mevzuatına göre belirlenen gerçekleşmiş ancak henüz rapor edilmemiş olan hasar ve tazminat bedelleri ile saklama payına isabet eden muallak hasar karşılığı yeterlilik farkları da muallak hasar ve tazminat karşılığı kapsamında indirim konusu yapılabilecektir. Muallak hasar ve tazminat karşılığının aktüeryal zincirleme merdiven metodu kullanılmak suretiyle hesaplanmasında, her bir branş için gerçek durumu en iyi yansıtan yöntemin belirlenmesi, Hazine Müsteşarlığının izni alınmadan bu yöntemin 3 yıl değiştirilmemesi ve negatif sonuç veren branşlardaki tutarın da tamamının hesaplamalarda dikkate alınması gerekmektedir. Bu şekilde hesaplanan muallak hasar ve tazminat karşılıkları 2012 vergilendirme döneminden itibaren gider olarak indirilebilecektir. Söz konusu hesaplamada, mükelleflerin gerçek durumu en iyi yansıtan yöntemi seçmediklerinin tespiti halinde ise gerekli tarhiyatların yapılacağı tabiidir".

Yeni Genelge ile vergilendirme değişecek mi?

Yukarıda görülebileceği üzere 2010/12 sayılı Hazine Müsteşarlığı Genelgesi ile yapılan teknik karşılık düzenlemesine, Mali İdare 2012 yılında aksiyon almış, 2012 yılından itibaren AZMM yöntemine göre hesaplanan IBNR'ın indirimine izin vermiştir. Bu uygulamanın yasal dayanağı Kurumlar Vergisi Kanunu'nda yer alan "rapor edilmemiş hasar karşılıklarının" yani IBNR'ın gider kaydedileceği hükmüdür.

Ancak Mali İdare Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde, yukarıda yer verdiğimiz, o zamanki Hazine Genelgesini dikkate alarak (2010/12 sayılı Genelge), 3 yıl değiştirmeme, durumu en iyi yansıtan yöntem vb. çok detaylı açıklamalarda bulunmuştur.

Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'ndeki açıklamalar eski Genelge'deki IBNR ayırma yöntemi dikkate alınarak yapılmıştır. Bu kapsamda eski Genelge'ye ve dolayısıyla Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'ne uygun olarak hesaplanan IBNR'ın gider kabul edilmesi mümkün olmuştur.

Yeni Genelge doğal olarak IBNR ayırma yöntemi konusunda değişiklikler getirince bu ilişkide bir kopukluk meydana gelmiştir. Bu nedenle yeni Genelge kapsamında hesaplanan IBNR'ın gider kaydedilmesine ilişkin netlik ortadan kalkmış gibi gözükmektedir. Zira yeni Genelge ile bazı önemli kavramlar değişmiş, yeni bir yöntem tanımlanmış ve Hazine hesaplamalarda aktüerlere ciddi bir görev vermiştir.

Ancak vergisel, mevzuatsal, ekonomik ve sosyal amaçlı olarak sırasıyla bakıldığında;

- ▶ Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 8'inci maddesinin birinci fıkrasının e-1 alt bendinde, rapor edilmemiş hasar karşılıklarının (IBNR) gider kaydedilebileceğinin belirtilmesi,
- ▶ Tebliğ'de yer alan sigorta mevzuatına göre belirlenen gerçekleşmiş ancak henüz rapor edilmemiş olan hasar ve tazminat bedelleri ile saklama payına isabet eden muallak hasar karşılığı yeterlilik farklarının da muallak hasar ve tazminat karşılığı kapsamında indirim konusu yapılabileceği ifadesi,
- ▶ Teknik karşılığının vergilendirme efektinin sadece zamansal olması,
- ▶ Muallak hasar, IBNR veya benzeri teknik karşılıkların tanımının, hesaplama yöntemlerinin sigorta sektörünü düzenleyici otorite olan Hazine Müsteşarlığınca belirleniyor olması,
- ▶ Bu tip karşılıkların sigorta şirketlerinin keyfiyetinde olmayıp, bu şirketlerin bağımsız denetim, Sigorta Denetleme Kurulu ve Hazine Müsteşarlığı gibi üçüncü kişi ve kurumların denetiminde olması,
- ▶ Teknik karşılığın ayrılmasının amacının sigorta şirketinin mali sorumlulukları yerine getirmesi için kaynak yaratılması olması, bu işlemin vergilendirilecek bir işlem olarak değerlendirilmesinin sosyal amaca hizmet etmeyecek olması,
- ▶ Kanun koyucunun bir önceki düzenleme ile aslında zaten bu tip bir vergilendirme amacı gütmeyeceğini beyan etmiş olması,

nedeniyle, bizim görüşümüz yukarıda bahsettiğimiz netliğin halen devam ettiği ve yeni Genelge kapsamında hesaplanacak IBNR tutarının gider olarak kabul edilmesi gerektiği yönündedir.

Ancak ileride oluşabilecek farklı değerlendirmelerin önüne geçmek, ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkları engellemek amacıyla Mali İdarenin (zaten daha önce çözdüğü bu konuda) süresinde bir düzenleme yapması faydalı olacaktır. Aksi durumda belirsizlik oluşacak ve farklı uygulama yapan firmalar var ise mutlaka bir sorun oluşacaktır. Yeni düzenlemede, bir önceki düzenlemede olduğu gibi genelgeye atıfta bulunarak genelge değiştiğinde tekrar belirsizlik oluşması yerine daha dinamik vergilendirilecek veya vergilendirmeyecek olan olayları genel olarak ortaya koyan bir düzenlemeye gidilmesinin daha uygun olacağı naçizane önerimizdir.

Serbest yatırım fonlarında vergi uygulamaları

I. Giriş

Serbest yatırım fonları Türkiye'ye yatırım yapan yabancı kurumlar arasında "hedge fonlar" olarak da adlandırılmaktadır. Türkiye'de bu tür fonların kuruluşuna imkan sağlanmasının altında yatan iki temel motivasyonun AB'ye giriş sürecinde fon endüstrimizin hizmet kalitesi ve çeşitliliğinin artırılması ve yatırımcı risk getiri beklentilerine uygun yatırım araçlarının ortaya çıkması ve hizmet kalitesinde artışa paralel yatırımcı tabanının genişlemesi olduğu söylenebilir. Bu amaca uygun olarak serbest yatırım fonlarının açığa satış, kredili menkul kıymet, kaldıraç ve türev araç kullanımı gibi daha karmaşık portföy yönetim tekniklerini içtüzüklerinde yer alacak strateji ve limitler çerçevesinde kullanabilmelerine olanak tanınmıştır. Bu doğrultuda serbest yatırım fonlarına olan ilgi her geçen gün artmakta ve kurulan serbest yatırım fon sayısında da buna bağlı olarak artış gözlemlenmektedir.

Sermaye Piyasası Kurulunun III-52.1 numaralı "Yatırım Fonlarına İlişkin Esaslar Tebliği"nin 6. maddesinde, şemsiye yatırım fonu türlerinin neler olduğuna ilişkin düzenleme yer almaktadır. Söz konusu madde uyarınca katılma payları sadece nitelikli yatırımcılara satılmak üzere kurulmuş olan fonlar "serbest şemsiye fonları" olarak adlandırılmaktadır.

Vergi mevzuatımızda ise serbest yatırım fonlarına ve bu fonlardan elde edilen gelirlerin vergilendirilmesine ilişkin özel bir düzenleme bulunmamaktadır. Fonun yatırım yapabildiği araçlar göz önünde bulundurulduğunda söz konusu fonların vergi uygulamaları açısından menkul kıymet yatırım fonları gibi değerlendirilmesi gerektiği görüşündeyiz.

Yazımızın konusunu serbest yatırım fonları ve yatırımcıların bu fonlardan elde ettikleri gelirlerin vergilendirilmesi oluşturmaktadır.

II. Fonların portföy yönetim kazançlarının Gelir ve Kurumlar Vergisi Kanunları açısından değerlendirilmesi

A. Kurumlar Vergisi Kanunu açısından değerlendirme

1. Mükellefiyet

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinde, kazançları kurumlar vergisine tabi kurumlar sayılmıştır. Bu listenin başında sermaye şirketleri yer almaktadır. "Mükellefler" başlıklı 2. maddesinde ise sermaye şirketleri, Türk Ticaret Kanunu hükümlerine göre kurulmuş olan anonim, limited ve sermayesi paylara bölünmüş komandit şirketler ile benzer nitelikteki yabancı kurumlar olarak tanımlanmıştır. Kurumlar Vergisi Kanunu uygulanmasında, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi fonlar ile bu fonlara benzer yabancı fonlar da sermaye şirketi sayılmaktadır.

1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nin "Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi fonlar" başlıklı bölümünde ise fon kavramı ile ifade edilen oluşumların, Sermaye Piyasası Kanunu ve ilgili mevzuat çerçevesinde Sermaye Piyasası

Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olması halinde, sermaye şirketi sayılarak kurumlar vergisine tabi tutulması gerektiği ifade edilmiştir. Aynı bölümün devamında ise Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi başlıca fonlar sayılmış bunlardan biri olan yatırım fonları ise aşağıdaki şekilde tanımlanmıştır:

“Sermaye Piyasası Kanunu hükümleri uyarınca tasarruf sahiplerinden toplanan paralarla, tasarruf sahipleri hesabına riskin dağıtılması ilkesi ve inanca müllkiyet esaslarına göre Sermaye Piyasası Kurulunca belirlenen varlıklardan oluşan portföy veya portföyleri yönetmek amacıyla kurulan mal varlığına yatırım fonu adı verilir.

Fonlar; bankalar, aracı kurumlar, sigorta şirketleri ve kanunlarında engel bulunmayan emekli ve yardım sandıkları tarafından Sermaye Piyasası Kurulunun izniyle kurulabilmektedir. Yatırım fonları, içtüzüklerinde belirtilmek koşuluyla, tahvil ve bono fonu, hisse senedi fonu, sektör fonu, iştirak fonu, grup fonu, yabancı menkul kıymetler fonu, kıymetli madenler fonu, altın fonu, karma fon, likit fon, değişken fon, endeks fon, özel fon, serbest yatırım fonu olarak adlandırılmaktadır.”

Yukarıdaki açıklamalarımızdan da görüleceği üzere, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olan yatırım fonlarından biri olan “serbest yatırım fonları” (hedge funds) kurumlar vergisi uygulaması açısından da yatırım fonu olarak kabul edilmektedir. Bunun sonucu olarak da söz konusu yatırım fonları kurumlar vergisi mükellefidirler. Portföy işletmeciliğinden elde ettikleri kazançları için kurumlar vergisi beyanamesi vermeleri gerekmektedir.

2. Portföy işletmeciliği kazancı istisnası

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 5. maddesinde kurumlar vergisinden istisna kazançlar sayılmıştır. Söz konusu maddenin birinci fıkrasının (d) bendi uyarınca Türkiye'de kurulu menkul kıymetler yatırım fonları veya ortaklıklarının portföy işletmeciliğinden doğan kazançları kurumlar vergisinden istisnadır.

Bu istisna, anılan fon ve ortaklıkların söz konusu kazançları üzerinden kesinti yoluyla vergi alınmasına engel teşkil etmemektedir. Fon veya ortaklık portföyünde, döviz veya dövize endeksli kıymetlerin bulunması, istisnanın uygulanmasına engel teşkil etmeyecektir.

Yukarıdaki açıklamalarımız kapsamında Türkiye'de kurulan ve Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olan “serbest yatırım fonları” (hedge funds) kurumlar vergisi uygulaması açısından kurumlar vergisi mükellefi olmalarına rağmen, portföy işletmeciliğinden elde ettikleri kazançların tamamı kurumlar vergisinden istisna olması nedeniyle kurumlar vergisi ödememektedirler.

B. Gelir Vergisi Kanunu açısından değerlendirme

Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15. maddesinin üçüncü fıkrası ile emeklilik yatırım fonlarının kazançları hariç olmak üzere, Kanun'un 5. maddesinin birinci fıkrasının (d) bendinde yazılı istisna kazançlardan (portföy işletmeciliği kazancı), dağıtılsın

veya dağıtılmasın, kurum bünyesinde vergi kesintisi yapılması öngörülmüştür. Ancak, söz konusu istisna kazançlar üzerinden, Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesi kapsamında vergi kesintisi yapılması halinde, gerek Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15. maddesi gerekse Gelir Vergisi Kanunu'nun 94. maddesi uyarınca vergi kesintisi yapılmayacaktır.

Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesinin 8. fıkrasında ise Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonları (borsa yatırım fonları ile konut finansman fonları ve varlık finansman fonları dahil) ile menkul kıymetler yatırım ortaklıklarının kurumlar vergisinden istisna edilmiş olan portföy kazançlarının, dağıtılsın veya dağıtılmasın % 15 oranında vergi tevkifatına tâbi tutulacağı hükmü yer almaktadır.

Ancak 23 Temmuz 2006 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2006/10731 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda yer verilen stopaj oranı 1 Ekim 2006 tarihinden itibaren uygulanmak üzere % 0 olarak belirlenmiştir.

Buna göre Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan menkul kıymetler yatırım fonlarından biri olan “serbest yatırım fonları”nın (hedge funds) portföy işletmeciliği kazancı % 0 oranında stopaja tabi olmaktadır.

III. Serbest yatırım fonlarının katılma belgelerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

A. Yasal mevzuat: Gelir Vergisi Kanunu geçici 67. madde

Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesinin (1) numaralı fıkrası uyarınca bankalar ve aracı kurumlar;

1. Alım satımına aracılık ettikleri menkul kıymetler ile diğer sermaye piyasası araçlarının alış ve satış bedelleri arasındaki fark,
2. Alımına aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının itfası halinde alış bedeli ile itfa bedeli arasındaki fark,
3. Menkul kıymetlerin veya diğer sermaye piyasası araçlarının tahsiline aracılık ettikleri dönemsel getirileri (herhangi bir menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası aracına bağlı olmayan),
4. Aracılık ettikleri menkul kıymet veya diğer sermaye piyasası araçlarının ödünç işlemlerinden sağlanan gelirler,

üzerinden % 15 oranında vergi tevkifatı yapmak zorundadırlar. Menkul kıymet yatırım fonlarının (serbest yatırım fonları dahil) katılma belgelerinden elde edilen gelirler de yukarıdaki fıkra hükmüne göre stopaja tabidir. Ancak 30 Eylül 2010 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2010/926 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile yukarıda yer verilen stopaj oranı (% 15) mükellefiyet ve menkul kıymet türlerine göre aşağıdaki şekilde belirlenmiştir:

2010/926 sayılı Karar'ın (1) numaralı alt bendi uyarınca Kanun'daki oran, tam ve dar mükellef gerçek kişi ve kurumlar tarafından hisse senetlerine ve hisse senedi endekslerine dayalı olarak yapılan vadeli işlem ve opsiyon sözleşmeleri ve Borsa

İstanbul'da işlem gören aracı kuruluş varantları dahil olmak üzere, hisse senetlerine (menkul kıymetler yatırım ortaklıkları hisse senetleri hariç) ilişkin olarak elde edilen kazançlar için % 0 olarak uygulanmaktadır.

Karar'ın (2) numaralı alt bendi uyarınca yukarıdaki oran; Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 2. maddesinin birinci fıkrası kapsamındaki mükellefler ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler tarafından elde edilenler hariç olmak üzere, (1) numaralı alt bent dışında kalan kazançlar için % 10 olarak uygulanmaktadır.

18 Mayıs 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/3141 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesi kapsamında % 0 oranında tevkifata tabi tutulan kazançlara, hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen kazançlar da dahil edilmiştir.

GVK geçici 67. maddenin 7. fıkrasında yukarıda belirtilen ve tevkifata tâbi tutulan kazançlar için gerçek kişilerce yıllık veya münferit beyanname verilmeyeceği, diğer gelirler dolayısıyla verilecek yıllık beyannameye bu gelirlerin dahil edilmeyeceği hükmü yer almaktadır.

Bu açıklamalar ve Gelir Vergisi Kanunu'nun geçici 67. maddesi kapsamında, yatırımcıların serbest yatırım fonu katılma belgelerinden bankalar ve aracı kurumlar aracılığıyla elde edecekleri gelirlerin vergilendirilmesine ilişkin görüşlerimize, mükellefiyet türüne göre aşağıda yer verilmiştir.

B. Geçici 67. madde kapsamında fon katılma belgelerinden elde edilen gelirlerin vergilendirilmesi

1. Tam ve dar mükellef gerçek kişiler

Tam ve dar mükellef gerçek kişiler tarafından 1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde sayılan menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinden 2015 yılında elde edilen gelirler % 10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergi olarak kabul edildiğinden, söz konusu gelirler beyan edilmez.

Diğer taraftan sürekli olarak portföyünün en az % 51'i BİST'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının katılma belgelerinin, tam ve dar mükellef gerçek kişiler tarafından bir yıldan fazla süreyle elde tutulduktan sonra satılmasından sağlanan kazançlar tevkifat uygulaması kapsamı dışında tutulmuştur. Bu gelirlerin beyan edilmesi de söz konusu değildir.

Öte yandan, aylık ağırlıklı ortalama bazda portföylerinin en az % 80'i BİST'te işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen gelirler % 0 oranında stopaja tabidir.

2. Tam mükellef kurumlar

a. Anonim, limited ve eshamlı komandit şirketlerin 1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde yer verilen menkul

kiymet yatırım fonlarının katılma belgelerinden 2015 yılında elde ettikleri gelirler % 0 oranında stopaja tabidir. Bu gelirlerin kurumlar vergisi beyanamesine dahil edilmesi gerekmektedir.

b. Yukarıdakiler dışındaki kurumların (kooperatifler, iktisadi kamu kuruluşları, dernek ve vakıflar ile iktisadi işletmeleri, iş ortaklıkları gibi) 2015 yılında söz konusu menkul kıymet yatırım fonları katılma belgelerinden elde ettikleri gelirler ise % 10 oranında stopaja tabidir. Ancak sürekli olarak portföyünün en az % 51'i BİST'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının katılma belgelerinin, tam mükellef kurumlar tarafından bir yıldan fazla süreyle elde tutulduktan sonra satılmasından sağlanan kazançlar, tevkifat uygulaması kapsamı dışında tutulmuştur.

Öte yandan, aylık ağırlıklı ortalama bazda portföylerinin en az % 80'i BİST'te işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen gelirler % 0 oranında stopaja tabidir.

Bu gelirlerin kurumlar vergisi beyanamesine dahil edilmesi gerekir. Yıl içerisinde kesinti yolu ile ödenen vergiler beyanname üzerinde hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilebilir.

3. Dar mükellef kurumlar

a. Anonim, limited ve eshamlı komandit şirket niteliğindeki yabancı kurumlar, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi fonlara benzer yabancı fonlar ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden Sermaye Piyasası Kanunu'na göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenler (sınırlı sorumlu ortaklıklar, ülke fonları, kurum ve kuruluş fonları ve yatırım kuruluşları gibi yabancı kurumsal yatırımcıların tümü) 1 seri numaralı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği'nde sayılan menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinden 2015 yılında elde ettikleri gelirler % 0 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergi olarak kabul edildiğinden, söz konusu gelirler beyan edilmez.

b. Yukarıdakiler dışındaki dar mükellef kurumların 2015 yılında belirtilen menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinden elde ettikleri gelirler ise % 10 oranında stopaja tabidir. Stopaj nihai vergi olarak kabul edildiğinden, söz konusu gelirler beyan edilmez.

Diğer taraftan sürekli olarak portföyünün en az % 51'i BİST'de işlem gören hisse senetlerinden oluşan yatırım fonlarının katılma belgelerinin, söz konusu kurumlar tarafından bir yıldan fazla süreyle elde tutulduktan sonra satılmasından sağlanan kazançlar, tevkifat uygulaması kapsamı dışında tutulmuştur. Bu gelirlerin beyan edilmesi de söz konusu değildir.

Öte yandan, aylık ağırlıklı ortalama bazda portföylerinin en az % 80'i BİST'te işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde edilen gelirler % 0 oranında stopaja tabidir.

IV. Sonuç

Yukarıdaki açıklamalarımızdan da anlaşılacağı üzere Türkiye’de kurulan ve Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi olan “serbest yatırım fonları”nın (hedge funds) portföy işletmeciliğinden sağladıkları kazançlar kurumlar vergisinden istisnadır. Söz konusu fonların bu kazançları üzerinden stopaj zorunluluğu bulunmasına rağmen, stopajın oranı Bakanlar Kurulu tarafından % 0 olarak belirlenmiş olduğundan, bu fonlar kazançları üzerinden stopaj da ödememektedirler.

Söz konusu fonların katılma belgelerinden tam ve dar mükellef gerçek kişiler tarafından 2015 yılında elde edilen gelirler % 10 oranında stopaja tabidir. Bu gelirler için söz konusu mükellefler tarafından ayrıca beyanname verilmesine gerek yoktur.

Anonim, limited ve eshamlı komandit şirketlerin bu menkul kıymet yatırım fonlarının katılma belgelerinden 2015 yılında elde ettikleri gelirler % 0 oranında stopaja tabidir. Sayılanların dışındaki tam mükellef kurumlar tarafından elde edilen gelirler ise % 10 oranında stopaja tabidir. Kurumlar vergisi mükellefleri tarafından bu gelirlerin kurum kazancına dahil edilmesi gerekir. Varsa ödenen stopajlar hesaplanan kurumlar vergisinden mahsup edilir.

Anonim, limited ve eshamlı komandit şirket niteliğindeki yabancı kurumlar, Sermaye Piyasası Kurulunun düzenleme ve denetimine tabi fonlara benzer yabancı fonlar ile münhasıran menkul kıymet ve diğer sermaye piyasası aracı getirileri ile değer artışı kazançları elde etmek ve bunlara bağlı hakları kullanmak amacıyla faaliyette bulunan mükelleflerden Sermaye Piyasası Kanunu’na göre kurulan yatırım fonları ve yatırım ortaklıklarıyla benzer nitelikte olduğu Maliye Bakanlığınca belirlenenlerin (sınırlı sorumlu ortaklıklar, ülke fonları, kurum ve kuruluş fonları ve yatırım kuruluşları gibi yabancı kurumsal yatırımcıların tümü) bu yatırım fonlarının katılma belgelerinden 2015 yılında elde ettikleri gelirler % 0 oranında stopaja tabidir.

Sayılanlar dışındaki dar mükellef kurumlar için bu oran %10 olarak uygulanmaktadır. Stopaj nihai vergi olarak kabul edildiğinden, söz konusu gelirler için ayrıca beyanname verilmesine gerek bulunmamaktadır.

Öte yandan tüm yatırımcıların, aylık ağırlıklı ortalama bazda portföylerinin en az % 80’i BİST’de işlem gören hisse senetlerinden (MKYO hisse senetleri hariç) oluşan hisse senedi yoğun fonların katılma belgelerinden elde ettikleri gelirler % 0 oranında stopaja tabidir.

Alacakların yurt dışında iskonto ettirilmesinde doğabilecek vergisel yükler

I. Giriş

Şirketler nakit ihtiyaçlarını karşılamak için vadesi gelmemiş alacaklarını iskonto ettirmek yoluyla kendilerine finansman sağlayabilmektedir. Bu işlem sayesinde şirketlerin vadesi gelmemiş alacakları nakde dönüşürken, kredi limitlerinde bir azalma meydana gelmemektedir. Şirketler alacaklarını Türkiye’de yerleşik bankalara ya da faktoring şirketlerine belli bir iskonto bedeli karşılığında devredebildikleri gibi yurt dışında yerleşik bankalar, faktoring şirketleri ya da grup şirketleri ile de aynı tarz işlemleri gerçekleştirebilmektedirler.

Bu yazımızda Türkiye’de yerleşik şirketlerin alacaklarını yurt dışında yerleşik banka, faktoring şirketi ya da grup şirketlerine belli bir iskonto bedeli karşılığında devretmeleri sonucunda doğabilecek vergisel yükümlülükleri ele alacağız.

II. Yurt dışında yerleşik şirketin elde ettiği kazancın vergilendirilmesi

Alacakları devralan şirketin yurt dışında yerleşik olduğu durumda vergilendirme açısından akla ilk gelen sorulardan biri iskonto bedelinin stopaja tabi olup olmayacağı; ikincisi ise alacağı devreden şirketin banka ya da kredi kuruluşu olmasının stopaj uygulamasını etkileyip etkilemeyeceğidir.

Gelir Vergisi Kanunu’nun “Menkul Sermaye İratları “ başlıklı 75’inci maddesinin 2’nci fıkrasının (10) numaralı bendinde her çeşit senetlerin iskonto edilmesi karşılığında alınan iskonto bedellerinin menkul sermaye iradı olarak değerlendirileceği hükmü yer almaktadır.

Kurumlar Vergisi Kanunu’nun “Dar mükellefiyette vergi kesintisi” başlıklı 30’uncu maddesinde, dar mükellefiyete tabi kurumların kazanç ve iratları üzerinden, bu kazanç ve iratları avanslar da dâhil olmak üzere nakden veya hesaben ödeyen veya tahakkuk ettirenler tarafından % 15 oranında kurumlar vergisi kesintisi yapılacağı hükmü yer almaktadır. Bu kapsamda stopaja tabi kazanç ve iratlar;

- a) Gelir Vergisi Kanunu’nda belirtilen esaslara göre birden fazla takvim yılına yaygın inşaat ve onarım işleri ile uğraşan kurumlara bu işleri ile ilgili olarak yapılan hakediş ödemeleri,
- b) Serbest meslek kazançları,
- c) Gayrimenkul sermaye iratları,
- ç) Gelir Vergisi Kanununun 75’inci maddesinin ikinci fıkrasının (1), (2), (3) ve (4) numaralı bentlerinde sayılanlar hariç olmak üzere menkul sermaye iratları,

olarak belirlenmiştir.

Aynı zamanda Kurumlar Vergisi Kanunu'nun 15'inci ve 30'uncu maddelerinde yer alan bazı tevkifat nispetlerinin belirlenmesine ilişkin olarak yayımlanan 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın;

- ▶ 1/5-a maddesinde yabancı devletler, uluslararası kurumlar veya yabancı bankalardan ya da bulunduğu ülkede mutad olarak kredi vermeye yetkilendirilmiş olup sadece ilişkili bulunduğu kurumlara değil tüm gerçek ve tüzel kişilere kredi veren kurumlardan alınan her türlü krediler için ödenecek faizlerden (katılım bankalarının kendi usullerine göre yurt dışından sağladıkları fonlar ve benzeri kaynaklar için ödedikleri kar payları dahil) % 0,
- ▶ 1/5-b maddesinde bankaların 5411 sayılı Bankacılık Kanunu uyarınca uygun görülen ikincil sermaye benzeri kredileri ile bankaların ve diğer kurumların bir akım veya varlık portföyüne dayalı olarak yurt dışında menkul kıymetleştirme yöntemiyle temin ettikleri kredileri için ödenecek faizlerden % 1,
- ▶ 1/5-c maddesinde katılım bankaları tarafından ödenen kâr payları hariç olmak üzere, mal tedarikinden kaynaklanan vade farkları üzerinden % 5,
- ▶ 1/5-ç maddesinde diğerlerinden % 10;
- ▶ 1/7 maddesinde ise Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iratlarından % 10,

oranında kurumlar vergisi stopajı yapılacağı belirtilmiştir.

Bu doğrultuda alacakların senede bağlı olması ve el değiştirebilir olması durumunda, senedin kısırlanarak alacağın yurt dışındaki yerleşik şirkete devredilmesi işlemi sonucunda iskonto bedelinin yurt dışında yerleşik devralan şirket açısından Gelir Vergisi Kanunu'nun 75'inci maddesinin ikinci fıkrasının (10) numaralı bendinde yazılı menkul sermaye iradı olarak kabul edilmesi ve % 10 oranında stopaja tabi tutulması gerektiği görüşündeyiz. Söz konusu stopaj uygulamasında alacakları devralan şirketin banka ya da kredi kuruluşu olup olmamasının bir önemi bulunmamaktadır.

Diğer taraftan, alacağın senede bağlı olmadığı durumlarda dahi iskonto bedelinin yurt dışında yerleşik kurum açısından alacak faizi olarak kabul edilmesi gerektiği görüşündeyiz. Bu doğrultuda yurt dışında yerleşik kurumun alacağı iskonto etmesi nedeniyle elde ettiği gelirin 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5/1-ç maddesi kapsamında yurt dışı kurumun banka, faktoring şirketi ya da kredi kuruluşu olup olmadığından bağımsız olarak % 10 oranında stopaja tabi tutulması gerektiğini düşünüyoruz.

Söz konusu işlemde alacağı devralan kurumun banka ya da kredi kuruluşu olması nedeniyle 2009/14593 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 5/1-a maddesi kapsamında % 0 oranında stopaja tabi olduğunun savunulabilmesi için işlemin kredi işlemi, iskonto bedelinin ise kredi faizi olarak kabul edilmesi gerekmektedir. Ancak alacağın iskonto edilerek devredilmesi işlemi stopaj uygulaması açısından kredi işlemi olarak kabul edilmediğinden iskonto bedeli stopaj uygulaması açısından diğer alacak faizi olarak kabul edilmekte ve bunun sonucunda alacağı devralan

kurumun banka ya da kredi kuruluşu olması % 0 stopaj oranının uygulanması için yeterli olmamaktadır.

III. İşlemin KDV açısından değerlendirilmesi

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1. maddesinin birinci fıkrası uyarınca Türkiye'de ticarî, sınaî, ziraî faaliyet ve serbest meslek faaliyeti çerçevesinde yapılan teslim ve hizmetler katma değer vergisine tabidir.

Alacağın devri işlemi herhangi bir mal ya da hizmet teslimi niteliğinde olmadığından devir işleminin KDV'ye tabi olmadığını düşünüyoruz.

Diğer taraftan alacağı devralan yurt dışında yerleşik kurumca alınan iskonto bedeli alacak faizi niteliğinde olduğundan, söz konusu faiz ödemesinin katma değer vergisi uygulaması açısından da değerlendirilmesi gerekmektedir.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 9'uncu maddesi uyarınca, mükellefin Türkiye içinde ikametgâhının, işyerinin, kanuni merkezi ve iş merkezinin bulunmaması hallerinde ve gerekli görülen diğer hallerde Maliye Bakanlığı vergi alacağının emniyet altına alınması amacıyla, vergiye tabi işlemlere taraf olanları verginin ödenmesinden sorumlu tutabilmektedir. Bu kapsamda dar mükellef kurumlara katma değer vergisine tabi işlemler dolayısıyla ödeme yapanlar, söz konusu ödemeler üzerinden katma değer vergisi hesaplamak ve ilgili vergi dairesine sorumlu sıfatıyla ödemek zorundadırlar.

Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 1'inci maddesine göre işlemler Türkiye'de yapıldıkları takdirde vergiye tabi tutulabilmektedir. Aynı Kanunun 6/b maddesine göre ise bir hizmetin Türkiye'de ifa edilmiş sayılması için;

- ▶ Hizmetin Türkiye'de yapılması,
- ▶ Hizmetten Türkiye'de faydalanılması,

şartlarından birinin gerçekleşmesi gerekmektedir.

Öte yandan, Katma Değer Vergisi Kanunu'nun 17/4-e maddesi uyarınca banka ve sigorta muameleleri vergisi kapsamına giren işlemler katma değer vergisinden istisnadır.

Katma Değer Vergisi Genel Uygulama Tebliği'nin "F/4.5. Banka ve Sigorta Muameleleri Kapsamına Giren İşlemler" başlıklı bölümünde;

"Türkiye'de banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi tutulmamış olan yurt dışı kredi işlemlerinin mahiyet itibarıyla banka ve sigorta muameleleri vergisine tabi olan yurt içi bankacılık hizmetlerinden farksız olduğu açıktır. Dolayısıyla, yurt dışı kredi işlemlerinde de Kanunun (17/4-e) maddesi hükmü uyarınca KDV hesaplanmaz."

ifadelerine yer verilmiştir. Söz konusu açıklamalardan hareketle BSMV mükelleflerine benzer statüdeki dar mükellef kurumların BSMV'ye tabi yurt dışı işlemlerinin KDV uygulaması açısından yurt içi işlemler gibi değerlendirildiği sonucuna ulaşılmaktadır.

Buna göre Türkiye'de yerleşik bir şirketin alacaklarının yurt dışında yerleşik bir kurum tarafından iskonto edilmesi işleminde

Türkiye’de yerleşik kurum tarafından iskonto bedeli üzerinden sorumlu sıfatıyla KDV hesaplanıp hesaplanmayacağı hususu alacağı devralan kurumun statüsüne göre değerlendirilmelidir. Alacağı devralan kurumun Türkiye’de BSMV mükelleflerine benzer statüde faaliyet gösteren bir kurum (banka, kredi kuruluşu, faktoring şirketi vb.) olması halinde iskonto bedeli üzerinden sorumlu sıfatıyla KDV hesaplanmasına gerek bulunmayacağı görüşünderiz. Diğer taraftan alacakları devralan yurt dışında yerleşik kurumun Türkiye’de BSMV mükelleflerine benzer statüde faaliyet gösteren bir kurum olmaması halinde (örneğin holding şirket) iskonto bedeli üzerinden sorumlu sıfatıyla % 18 oranında katma değer vergisi hesaplanması gerekecektir.

IV. İşlemin damga vergisi açısından değerlendirilmesi

Damga Vergisi Kanunu’nun 1’inci maddesinde, bu Kanun’a ekli (1) sayılı tabloda yazılı kağıtların damga vergisine tabi olduğu, 10’uncu maddesinde ise belli para teriminin, kağıtların ihtiva ettiği veya bunlarda yazılı rakamların hasıl edeceği parayı ifade edeceği hükme bağlanmıştır.

Anılan Kanun’a ekli (1) sayılı tablonun "I-Akitlerle ilgili kağıtlar" başlıklı bölümünün A/ 1 fıkrasında, belli parayı ihtiva eden mukavelenameler, taahhütnameler ve temliknamelerin binde 9,48 oranında damga vergisine tabi olduğu hükme bağlanmıştır.

Bu doğrultuda Türkiye’de yerleşik bir şirketin alacaklarını yurt dışında yerleşik bir şirkete devretmek için yurt dışında yerleşik şirket ile imzalayacağı sözleşmede yer alan devre konu alacak bedeli üzerinden binde 9,48 oranında damga vergisi hesaplanması gerekmektedir.

Bununla birlikte aşağıda detayına yer verilen bazı özellikli durumlarda damga vergisi açısından farklı değerlendirmeler yapılması gerekebilecektir.

A. Sözleşmenin yurt dışında imzalanması

Damga Vergisi Kanunu’nun "Konu" başlıklı 1’inci maddesinin üçüncü fıkrasında yabancı memleketlerle Türkiye’deki yabancı elçilik ve konsolosluklarda düzenlenen kağıtların, Türkiye`de resmi dairelere ibraz edildiği, üzerine devir veya ciro işlemleri yürütüldüğü veya herhangi bir suretle hükümlerinden faydalandığı takdirde vergiye tabi tutulacağı hükme bağlanmıştır.

Bu kapsamda damga vergisinin konusuna giren ancak yurt dışında imzalandığı tevsik edilebilen bir kağıdın Türkiye’de vergiye tabi olmaması için gerekli şartlar şunlardır:

- ▶ Türkiye’de herhangi bir resmi daireye ibraz edilmemesi,
- ▶ Üzerinde devir ve ciro işlemi yapılmaması,
- ▶ Herhangi bir şekilde hükümden faydalanılmaması.

Yukarıdaki şartların herhangi birinin gerçekleşmesi halinde kağıtlar damga vergisine tabi hale gelecektir. Ancak kağıdın Türkiye’ye getirilmesi tek başına damga vergisini doğurmamaktadır.

Dolayısıyla yurt dışında imzalandığı tevsik edilebilen bir sözleşmenin Türkiye`de resmi dairelere ibraz edilmediği, devir ve ciro işlemi yapılmadığı ya da hükümden Türkiye’de faydalanılmadığı sürece Türkiye’de damga vergisine tabi olmayacağı görüşünderiz.

Yurt dışında düzenlenen kağıtların Türkiye’de vergilendirilmesine ilişkin koşullardan biri olan hükümden faydalanma ifadesinin kapsamının ne olduğu açık değildir. Gerek Damga Vergisi Kanunu’nda gerek Kanun’a ilişkin olarak yayımlanan Tebliğlerde bu konuda herhangi bir açıklamaya yer verilmemiştir.

Bizim görüşümüz yurt dışında düzenlenip imzalanarak Türkiye’ye getirilen kağıdın bir durumun ispatı için kullanılması, üçüncü bir kişiye ibraz edilmesi ya da hukuki ve ticari bir amaca bağlı olarak kullanılması durumunda hükümden faydalanmanın gerçekleşeceği şeklindedir.

Ancak Kanun’da yer alan kağıdın hükümlerinden faydalanılmasına ilişkin ifadenin açık olmaması nedeniyle bu kapsamda farklı yorumlar yapılabilmektedir. Hatta Danıştay Vergi Dava Daireleri Genel Kurulunca verilen bir karardan, damga vergisi açısından yurt dışında imzalanarak Türkiye’ye getirilen kağıda ilişkin işlemlerin Türkiye’de kurum kayıtlarına alınması durumunda, kağıt bir durumun ispatı için ibraz edilmese dahi damga vergisine tabi olması gerektiği şeklinde bir sonuç ortaya çıkmaktadır.

Bu doğrultuda Türkiye’de yerleşik bir şirketin alacaklarını yurt dışında yerleşik bir şirkete devretmek için yurt dışında düzenlenen bir kağıdın damga vergisine tabi olmaması için sözleşmenin Türkiye’de herhangi bir resmi daireye ibraz edilmemesi, üzerinde devir ve ciro işlemi yapılmaması ya da hükümden Türkiye’de faydalanılmaması gerekmektedir. Ancak yazımızda konu işlemlerde alacaklar Türkiye kaynaklı olduğundan söz konusu alacakların devrine ilişkin düzenlenen sözleşmenin hükümlerinden Türkiye’de faydalanılmadığı yönünde bir argümanın savunulmasının oldukça güç olduğunu düşünüyoruz. Buna göre alacağın devrine ilişkin sözleşmenin yurt dışında imzalandığı durumda bile damga vergisine tabi olacağı görüşünderiz.

B. Devre konu alacakların ihracat alacağı olması

Damga Vergisi Kanunu’nun Ek 2. maddesi uyarınca döviz kazandırıcı faaliyetlere ilişkin işlemlerle ilgili olarak düzenlenen kağıtlar damga vergisinden müstesnadır.

1 seri numaralı Döviz Kazandırıcı Faaliyetlerde Damga Vergisi ve Harç İstisnası Uygulaması Hakkında Tebliğ’in "3. Döviz Kazandırıcı Faaliyetle İlgili İstisnanın Kapsamı" başlıklı bölümünde döviz kazandırıcı faaliyet tanımının, ihracat ile bu Tebliğ’de sayılan diğer döviz kazandırıcı faaliyetleri kapsadığı ifade edilmiş olup, ihracattan doğan alacağın ihracatçı tarafından temliki ihracat işlemleri arasında sayılmıştır.

Bu doğrultuda Türkiye’de yerleşik bir ihracatçı tarafından ihracattan doğan alacaklarının yurt dışında yerleşik bir kuruma devri için düzenlenecek sözleşmeler Damga Vergisi Kanunu’nun Ek 2 maddesi kapsamında damga vergisinden müstesna kabul edilebilecektir.

C. Alacakları devralacak kurumun yurt dışında yerleşik banka olması

Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tabloda damga vergisinden istisna edilen kağıtlar yer almaktadır. Söz konusu tablonun "Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı IV. bölümünün 23'üncü maddesi uyarınca bankalar, yurt dışı kredi kuruluşları ve uluslararası kurumlarca kullanılacak kredilere, bunların teminatlarına ve geri ödenmelerine ilişkin kağıtlar ile bu kağıtlar üzerine konulacak şerhler (kredilerin kullanımları hariç) damga vergisinden istisnadır. Söz konusu istisna hükmü Türkiye'deki bankalar tarafından kullanılan kredilere ilişkin düzenlenen kağıtları kapsadığı gibi yurt dışında yerleşik bankalarca kullanılan kredilere ilişkin düzenlenen kağıtları da kapsamaktadır.

Ancak bankalar ile imzalanan faktoring sözleşmelerinin söz konusu istisnadan yararlanıp yararlanamayacağı konusu tartışmalı bir konudur. Faktoring sözleşmelerinin bu istisna maddesi kapsamında istisna olarak kabul edilebilmesi için bankalarca gerçekleştirilen faktoring işlemlerinin banka açısından kredi olarak kabul edilmesi gerekmektedir.

Söz konusu istisna uygulamasına ilişkin 4 numaralı Damga Vergisi Sirküleri'nde, Kanun kapsamındaki kredi tanımına Bankalar Kanunu'na göre kredi olarak kabul edilen nakdi krediler ile teminat mektupları, kefaletler, aval, ciro ve kabuller gibi gayrinakdi kredilerin girmediği belirtilmiştir.

5411 sayılı Bankacılık Kanunu'nun 4'üncü maddesinin (r) bendinde "Faktoring ve forfaiting işlemleri" bankaların diğer kanunlarda öngörülen hükümler saklı kalmak kaydıyla gerçekleştirebilecekleri faaliyetler arasında sayılmıştır. "Nakdi, gayrinakdi her cins ve surette kredi verme işlemleri" ise aynı maddenin (c) bendinde ayrı bir faaliyet olarak sayılmıştır.

Söz konusu maddedeki açıklamalar dikkate alındığında faktoring işlemlerinin Bankacılık Kanunu'nda yer alan kredi sayılan işlemler arasında sayılmadığı görülmektedir. Anılan hüküm kapsamında satıcı finansmanı uygulamasına ilişkin bir düzenlemeye yer verilmemiş olmakla birlikte BDDK'nın 30.12.2010 tarih ve 3986 sayılı Kararı ile tek bir alıcının birden fazla tedarikçisinin düzenledikleri faturalardan doğan alacaklarının, banka ile satıcı arasında imzalanan bir sözleşme ile bankaya temlik edilmesi ve alıcının teyidi üzerine alıcı ile banka arasında bir kredi sözleşmesi imzalanması işleminin faktoring ve forfaiting olarak kabul edilmesi gerektiği belirtilmiştir. Diğer taraftan BDDK tarafından bir bankaya hitaben 2014 yılı sonunda yazılan yazıda söz konusu işlem silsilesi bir bütün olarak değerlendirilmiş ve 5411 sayılı Kanun kapsamında kredi olarak değerlendirilmesi kabul edilmiştir.

Buna göre BDDK'nın yukarıda yer verilen yazısı kapsamında Türkiye'de yerleşik şirketler ile yurt dışında yerleşik bankalar arasında faktoring sözleşmesi kapsamında gerçekleştirilen faktoring işlemlerinin kredi olarak kabul edilmesi durumunda faktoring sözleşmesinin Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablonun IV. bölümünün 23'üncü maddesi kapsamında istisna olduğunun savunulabilir olduğunu düşünüyoruz. Bununla birlikte konu farklı değerlendirmelere açık olduğundan tereddütlerin giderilmesi adına şirket alacaklarının bankalar tarafından faktoring kapsamında devralınması işleminin bankalar açısından kullanılan nakdi kredi niteliğinde olduğu ve bu doğrultuda bankaların devralacakları alacaklara ilişkin

düzenlenen faktoring sözleşmelerinin Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tablonun IV. bölümünün 23'üncü maddesinde yer alan istisna kapsamında olduğuna ilişkin bir düzenleme yapılması uygun olacaktır.

D. Alacakları devralacak kurumun yurt dışında yerleşik faktoring şirketi olması

Damga Vergisi Kanunu'na ekli (2) sayılı tabloda damga vergisinden istisna edilen kağıtlar yer almaktadır. Söz konusu tablonun "Ticari ve medeni işlerle ilgili kağıtlar" başlıklı IV. bölümünün 20'nci maddesi uyarınca faktoring şirketlerinin müşterileriyle yaptıkları faktoring sözleşmeleri ile bu sözleşmelere ilişkin olarak düzenlenen diğer kağıtlar damga vergisinden istisnadır. Söz konusu istisna hükmünün yurt dışında yerleşik faktoring şirketlerinin müşterileriyle yaptıkları işlemleri de kapsadığı yönünde özel bir düzenleme bulunmaması birlikte söz konusu istisnanın getirildiği Kanun maddesinin gerekçesine bakıldığında, istisnanın amacının faktoring işlemlerinin teşvik edilmesi ve yaygınlaştırılması olduğu görülmektedir. Dolayısıyla istisnanın gerekçesinden hareketle söz konusu istisna maddesinin yurt dışındaki faktoring şirketlerinin de faktoring sözleşmelerini kapsadığı düşünülmektedir.

Bu doğrultuda Türkiye'de yerleşik bir şirketin alacaklarını yurt dışında yerleşik bir faktoring şirketine devretmesi için imzalanan faktoring sözleşmesinin damga vergisinden istisna olduğu görüşünderiz.

V. İşlemin KKDF açısından değerlendirilmesi

2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nın 11. maddesi uyarınca 02.01.2013 tarihinden itibaren bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları döviz ve altın kredilerinde (fiduciary işlemler hariç) aşağıda belirtilen oranlarda KKDF kesintisi yapılmaktadır.

Ortalama vadesi 1 yıla kadar olanlarda	% 3
Ortalama vadesi 1 yıl (1 yıl dahil) ile 2 yıl arasında olanlarda	% 1
Ortalama vadesi 2 yıl (2 yıl dahil) ile 3 yıl arasında olanlarda	% 0,5
Ortalama vadesi 3 yıl (3 yıl dahil) ve üzerinde olanlarda	% 0

Alacak iskontosu işleminin kredi olarak değerlendirilip değerlendirilmemesi gerektiği konusu tartışmalı bir konu olup, Gelir İdaresi tarafından konuyla ilgili muhtelif tarihlerde farklı görüşler verilmiştir.

Bununla birlikte; Büyük Mükellefler Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından 10.07.2014 tarihinde verilen bir muktezada, yurt içinde yapılan mal satışlarından doğan alacaklar için yurt içindeki firmalar tarafından düzenlenen kambiyo senetlerinin yurt içinde mukim bankalarca iskonto/iştira edilmesi işleminin bankalar ve finansman şirketlerince kullanılan diğer kredi kapsamında değerlendirilerek %0 oranında KKDF kesintisine tabi tutulması gerektiği, söz konusu senetlerin yurt dışında mukim banka veya finans kurumlarınca iskonto/iştira edilmesi halinde ise lehtarca yurt dışından sağlanan bir kredi olarak değerlendirilmesi ve yürürlükte bulunan KKDF oranları üzerinden aracı banka tarafından KKDF kesintisi yapılması gerektiği yönünde görüş bildirilmiştir. Söz konusu görüş Gelir İdaresi tarafından son zamanlarda verilen özelgelerdeki görüşlerle de örtüşmektedir.

Bu doğrultuda yurt içinde yerleşik şirketlerin alacaklarının yurt dışında yerleşik kurumlarca iskonto edilmesi işleminin Gelir İdaresinin güncel görüşleri kapsamında yurt dışından kullanılan kredi olarak değerlendirilmesi ve yürürlükte bulunan KKDF oranları üzerinden aracı banka tarafından KKDF kesintisi yapılması gerektiği görüşünderiz.

Öte yandan, 12.05.1988 tarih ve 88/12944 Sayılı Kararınameye İlişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında Tebliğ'in 2. maddesinde ihracatın finansmanı için Türk Lirası veya döviz olarak kullanılan krediler ile Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından ihracatın finansmanı için sağlayacağı kredilerde (ihracatı teşvik belgesi, dahilde işleme izin belgesi ve vergi, resim ve harç istisnası belgesine bağlanmış ihracat sayılan satış ve teslimler ile döviz kazandırıcı hizmet ve faaliyetlerin finansmanında kullanılanlar dahil) KKDF oranının % 0 olarak uygulanacağı belirtilmiştir.

Tebliğ'in "Fon'a Kesinti Yapılmayacak Krediler" başlıklı 3. maddesinde bankalarca yapılan vadeli ihracat alacakları ile ilgili işlemlerinden senetleri reeskonta kabul edilenler KKDF kesintisi yapılmayacak krediler olarak sayılmıştır.

Bu doğrultuda yurt içinde yerleşik şirketlerin ihracattan doğan alacaklarının yurt dışında yerleşik kurumlarca iskonto edilmesi işleminin yurt dışından kullanılan kredi olarak değerlendirilmesi ancak yukarıda yer verilen düzenlemeler kapsamında KKDF oranının % 0 olarak uygulanması gerektiği görüşünderiz.

VI. Sonuç

Yukarıda vergi türleri bazında açıklamaya çalıştığımız üzere yurt içinde yerleşik alacakların yurt dışında iskonto ettirilmesi durumunda ortaya çıkabilecek vergisel yükümlülükler vergi mevzuatımızda çok net bir şekilde açıklanmamıştır. Vergi türleri bazında işlemin ne şekilde değerlendirilmesi gerektiği ve bunun sonucunda doğabilecek vergisel yükümlülüklerin ne olduğu konusu daha çok konu bazında verilen özgelgeler ile şekillendirilmiş olup konuya ilişkin birçok soru işareti bulunmaktadır.

Geleneksel finansman yöntemlerine alternatif olabilecek ve işletmelerin gerek alacak tahsilatı yönetimi gerekse nakit yönetimini güçlendirebilecek alacak iskontosu işlemlerindeki vergisel yükümlülükler konusunda vergi kurallarının net bir şekilde belirlenmesine ihtiyaç duyulduğu görüşünderiz.

Banka ve sigorta Şirketlerinin veraset ve intikal vergisi sorumluluğu

Servetler üzerinden alınan bir vergi türü olan veraset ve intikal vergisi Türkiye'de yaklaşık 89 yıldır uygulanmaktadır. Şu anda halen uygulanmakta olan 7338 sayılı Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu ise yaklaşık 56 yıl önce yürürlüğe girmiŐtir.

Halk arasında genel olarak veraset yoluyla gerŐekleŐtirilen intikallerden doğan bir vergi olarak bilinmektedir. Nitekim bu verginin uygulanması ile ilgili Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından hazırlanan rehberin ismi de, tahminimizce daha Őarpıcı olması amacıyla, "MirasŐıların Vergisel Yükümlülükleri" olarak belirlenmiştir. Hlbuki adından da anlaşılacağı üzere, sadece veraset yoluyla intikaller değil ivazsız olarak gerŐekleŐtirilen tüm intikaller bu verginin konusuna girmektedir.

Nitekim Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 5. maddesinde verginin mükellefi veraset yoluyla veya ivazsız bir tarzda mal elde eden Őahıs olarak belirlenmiştir. Dolayısıyla kişilerin yaŐamları sürecinde sadece mirasŐı olarak değil, deđiŐik sıfatlarla da bu vergi ile karŐılaŐmaları söz konusu olabilecektir. Veraset yoluyla veya ivazsız bir tarzda mal elde eden bu kişiler kendileri adına tahakkuk edecek vergi borcunun ödenmesinden sorumlu olacaklardır.

Ancak bilindiği üzere, Vergi İdaresi vergi alacağını güvence altına almak veya vergi ödevlerinin tam ve eksiksiz yerine getirilmesini sağlamak amacıyla, deđiŐik kanunlarda, bu borcun ödenmesinden asıl mükellefle birlikte veya onun yerine üçüncü kişi veya kiŐileri de sorumlu tutmuŐtur.

"Vergi sorumlusu" kavramı esas olarak Vergi Usul Kanunu'nun 8. maddesinde tanımlanmaktadır.

Söz konusu maddede, verginin ödenmesi bakımından, alacaklı vergi dairesine karşı muhatap olan kişi vergi sorumlusu olarak tanımlanmaktadır.

Bu sorumluluk deđiŐik kanunlarda, deđiŐik Őekillerde belirlenmiştir. Bazı vergi kanunlarında vergi sorumlularına verginin tevkif edilip vergi dairesine ödenmesi yönünde bir sorumluluk yklenmiŐken, bazı kanunlarda borŐunun yerine geŐilmesi ya da borŐlu ile birlikte sorumlu tutulması yönünde, bazılarında ise mevzuata uygunluğun denetlenmesi ve gerÇek durumun ilgililerin ve resm mercilerin istifadesine tarafsız bir Şekilde sunulması yönünde bir sorumluluk yüklenmiŐtir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 17. maddesi kapsamında belirlenmiş olan sorumluluk ise genel anlamda vergi sorumlularına belli Şartlar altında tevkifat yapma ykmllğu getirmektedir.

Söz konusu Kanun'un 17. maddesi uyarınca amme idare ve müesseseleri, bankalar, bankerler, kasa kiralayanlar, sigorta Şirketleri sair Şirket ve müesseseler hak sahiplerine bu verginin mevzuuna giren herhangi bir muamele dolayısıyla para ve senet verebilmek iÇin öncesinde verginin denmiŐ olduğuna dair vergi dairesinden verilmiş bir tasdikname istemeleri gerekmektedir. Tasdikname veremeyen hak sahiplerine ise veraset yoluyla intikallerde % 5, ivazsız intikallerde % 15 oranında vergi karşılığı olarak tevkifat yaptıktan sonra kalan bakiyesini deyebilmektedirler. Tevkifatı yapan bu kurum ve kuruluŐlar, tevkif ettikleri parayı en geÇ bir hafta iÇinde buldukları yerin mal sandığına yatırmaya ve keyfiyeti bağlı buldukları vergi dairesine yazı ile bildirmeye mecburdurlar.

Bu kurum ve kuruluşların, tevkifat yapmadan ödemede bulunmaları durumunda, tevkif etmeye ve yatırmaya mecbur oldukları paraların % 10'u oranında ayrıca ceza tahsil edilmektedir.

Görüldüğü üzere, esasında tüm şirketlerin Kanun'un 17. maddesinden doğan bir tevkifat sorumluluğu bulunmaktadır. Ancak uygulamada yaptıkları işler nedeniyle diğer kurumlardan daha çok banka ve sigorta şirketleri bu maddeden doğan sorumluluklarla karşılaşmaktadırlar.

Yazımızda, banka ve sigorta şirketleri tarafından yapılan ve veraset ve intikal vergisinin mevzuuna giren bir takım ödemelerin/işlemlerin Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu karşısındaki durumu ile ilgili hususlara değinmeye çalışacağız.

A. Bankalar tarafından yapılan ve veraset ve intikal vergisinin mevzuuna giren ödemeler/işlemler

1. Kiralık kasa sahiplerinin vefatı üzerine kanuni mirasçılara yapılacak ödemeler

Kiralık kasalar, banka şubelerindeki özel güvenli bir odada bulunan ve içerisinde taşınabilir kıymetlerin saklandığı, gerçek veya tüzel kişilerce kiralanabilen farklı boyutlardaki kasalar olarak tanımlanabilir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nda kiralık kasalarla ilgili özel bir hüküm bulunmaktadır. Kanun'unun 23. maddesinde, bankaların, nezdindeki kiralık kasa sahiplerinden birinin ölümü halinde, vergi dairesinin yetkili bir memuru hazır bulunmadıkça, kasanın açılmasına ve bu memur huzurunda tespit edilmedikçe muhteviyatının mirasçıları veya kanuni temsilcileri veya vekilleri tarafından alınmasına müsaade edemeyecekleri hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu madde bir güvenlik müessesesi olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu yolla kiralık kasalarda yer alan kıymetlerin Vergi İdaresi tarafından tespit edilmeden, dolayısıyla da veraset ve intikal vergisine tabi tutulmadan mirasçılara aktarılması önlenmeye çalışılmaktadır.

Bu çerçevede, kiralık kasalardaki murislere ait kıymetlerin mirasçılara intikalinin veraset ve intikal vergisine tabi olduğu konusunda bir tartışma bulunmamaktadır.

Buradaki tartışma, mirasçılarla ortak olarak kullanılan kiralık kasalarda yer alan kıymetlerin mirasçılara ödenmesi /aktarılması ya da münferit olarak kullanılan kiralık kasalarda yer alan ve mirasçılara ait olduğu iddia edilen kıymetlerin mirasçılara ödenmesi/aktarılması esnasında yaşanmaktadır.

a. Mirasçılar ile murisin ortak kullandığı kasalarda yer alan kıymetlere ilişkin mirasçılara yapılan ödemeler

Bankalar, talep edilmesi durumunda, kiralık kasaları birden çok kişi tarafından müştereken kullanılabilir şekilde de kiralamaktadırlar.

Bu durumda, ortaklar taşınabilir kıymetlerini belli şartlar altında, birbirlerinden bağımsız olarak bu kasalarda muhafaza edebilmektedirler. Ortak olarak kullanılan bu kasalarda,

muhteviyatı itibarıyla, genellikle bir ortaklık payı da belirlenmemektedir.

Bu durumda ortaklardan birinin vefat etmesi durumunda kasa içerisinde yer alan kıymetlerin ne kadarlık kısmının kime ait olduğu, hangi kıymetler üzerinden veraset ve intikal vergisi hesaplanması gerektiği çeşitli durumlarda tartışma konusu olmuştur.

Türk Medeni Kanunu'nun 688. maddesinde, paylı mülkiyette birden çok kimsenin, maddi olarak bölünmüş olmayan bir şeyin tamamına belli paylarla malik olduğu, başka türlü belirlenmedikçe, payların eşit sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla ortaklık oranı bilinmediği durumda, kiralık kasada yer alan kıymetlerin ortaklarca eşit olarak sahip olunduğunun kabul edilmesi gerekeceği görüşündeyiz.

Bunun yanı sıra, kiralık kasada bulunan ve diğer ortak olan mirasçıya ait olduğu ispatlanabilen ya da kanunen bu mirasçıya ait olduğu kabul edilen kıymetlerin mirasçılara aktarılması esnasında veraset ve intikal vergisi doğmaması gerektiği kanaatindeyiz.

Nitekim Vergi İdaresi tarafından verilen 25.07.2013 tarih ve 46480499-160[2012/1125]-68 sayılı muktezada aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir.

".....

4721 sayılı Kanun'un 220'nci maddesinin birinci bendinde, eşlerden birinin yalnız kişisel kullanımına yarayan eşyanın kişisel malı olduğu hükme bağlanmıştır. Bu maddenin gerekçesinde, eşlerin sadece kişisel kullanımına yarayan eşya kişisel mal sayılmakta ve eşlerin giysileri, saati, çantası, spor alet ve malzemeleri ile ziynet eşyasının da kişisel mal kapsamına girdiği belirtilmiştir. Dolayısıyla, olayda muris ile eşinin birlikte ortaklaşa kullandıkları kiralık kasada bulunan ziynet eşyasının aksine bir karine bulunmadığı sürece vefat edenin eşinin kişisel malı olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Buna göre, 24/7/2012 tarihinde vefat eden eş ile birlikte müşterek kullanılan kiralık kasanın açılması sonucu, kasadan çıkan ve kişisel kullanıma konu olan ziynet eşyalarının (22 ayar muhtelif bilezik, 14 ayar muhtelif takı) sağ kalan eşe ait olduğu kabul edilerek bu eşyaların veraset ve intikal vergisinin konusunu oluşturmadığından, verginin matrahına dahil edilmemesi gerekmektedir.

Ancak, kasada bulunan kişisel kullanıma konu olmayan diğer altın ve dövizlerin ise eşlerin ortak malı olduğu kabul edilerek yarısının veraset ve intikal vergisi matrahına dâhil edilmesi gerekecektir."

Vergi İdaresi tarafından verilen 14.02.2007 tarih ve B.07.1.GİB.0.60/6000-2392 sayılı diğer bir muktezada ise aşağıdaki ifadeler yer verilmektedir.

".....

Diğer taraftan, 4721 sayılı Türk Medeni Kanunu'nun 688'nci maddesinde, "Paylı mülkiyette birden çok kimse, maddi olarak

bölünmüş olmayan bir şeyin tamamına belli paylarla maliktir.

Başka türlü belirlenmedikçe, paylar eşit sayılır.

Paydaşlardan her biri kendi payı bakımından malik hak ve yükümlülüklerine sahip olur. Pay devredilebilir, rehnedilebilir ve alacaklılar tarafından haczettirilebilir." denilmektedir.

Buna göre olayda, murisin eşi ve çocukları ile birlikte ortaklaşa kullandıkları kiralık kasada bulunan ve mirasçılar tarafından Başkanlığınıza verilen dilekçede belirtilen ziynet eşyalarının aksine bir hüküm bulunmadığı sürece kime ait olduğu belirtilmediğinden kasayı ortaklaşa kullananlar eşit paylara sahiptirler.

Bu nedenle,'nın 08/05/2006 tarihinde vefatı üzerine müşterek kullandıkları kiralık kasanın mirasçıları tarafından açılması sonucu kasadan çıkan ziynet eşyalarından payına düşen kısmın veraset yoluyla intikal ettiği kabul edilerek, Veraset ve İntikal Vergisi Kanununun 1'inci maddesi gereğince bu kısım üzerinden veraset ve intikal vergisinin hesaplanması gerekmektedir.

Ancak, söz konusu dilekçede ve 'ya ait olduğu iddia edilen bebeklik künyelerinin kendilerine ait olduğunu ispat etmeleri halinde, söz konusu künyelerin veraset yolu ile intikalinden söz edilemeyeceği, aksi halde veraset yoluyla intikal ettiğinin kabulü gerekir."

Yukarıda yer verilen iki muktezadan da görülebildiği üzere, Vergi İdaresi de ispatlanabildiği ya da kıymetlerin kanunen bu mirasçıya ait olduğunun kabul edildiği durumlarda, transfer edilen kıymetlerin veraset ve intikal vergisine tabi olmaması gerektiği yönünde görüş bildirmektedir.

Transfer edilen kıymetlerin kime ait olduğunun ispatlanamadığı ve kiralık kasa sözleşmesinde ortaklık payına ilişkin bir belirleme yapılmadığı durumlarda ise kiralık kasada yer alan kıymetlerin ortaklarca eşit yüzdelerde sahip olduğunun kabul edilmesi ve buna göre işlem tesis edilmesi gerekecektir.

Bununla beraber yazımızın "2. Müşterek vadesiz hesap sahiplerinden birinin vefatı halinde kanuni mirasçılara yapılacak ödemeler" başlıklı bölümünde yapmış olduğumuz açıklamalarımızın, ortaklaşa kullanılan kiralık kasalar için de geçerli olduğunu hatırlatmak isteriz.

b. Münferit kullanılan kasalarda yer alan ve mirasçılara ait olduğu iddia edilen kıymetlerin bu mirasçılara ödenmesi/ aktarılması

Kiralık kasaların ortaklaşa değil de münferit olarak da kiralanması mümkündür.

Bu durumlarda da, uygulamada kiralık kasalarda mirasçıya ait eşyaların bulunması söz konusu olabilmektedir.

Önceki bölümde yapmış olduğumuz açıklamaların, münferit olarak kullanılan kiralık kasalardan mirasçılar tarafından alınan kıymetler için de geçerli olacağı görüşündeyiz.

Nitekim Danıştay tarafından verilen eski bir kararda kasadan çıkan eşyanın kadın ziynet eşyası olması durumunda, Medeni

Kanun'a (eski bir karar olduğundan dolayı eski Medeni Kanun'a atıf yapılmaktadır.) göre aile reisinin, aile fertlerinin eşyalarını muhafaza etmek zorunluluğunda bulunması ve eşler arasındaki emanet ilişkilerinde senet düzenlenmesi teamülden olmaması sebebiyle ziynet eşyanın eşe ve kızına aidiyetini kabul etmek gerektiğinden bahisle bu kalemlerin matrahtan düşülmesi gerektiği yönünde karar verdiği görülmektedir.

Vergi İdaresi tarafından verilmiş muktezalarda da, eşyaların hâlihazırda mirasçılara ait olduğunun ispatlanması ya da hukuken o kişilere ait olduğunun kabul edildiği durumlarda mirasçıya verilen eşyaların veraset ve intikal vergisine tabi olmayacağı yönünde görüş bildirilmektedir.

Yukarıda yer verilen açıklamalarımıza ek olarak kiralık kasalarda yer alan kıymetlerin Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde yer alan açıklamalar dikkate alınarak değerlendirilmesi gerektiğini de hatırlatmak isteriz.

2. Müşterek vadesiz hesap sahiplerinden birinin vefatı halinde kanuni mirasçılara yapılacak ödemeler

Bankacılıkta birden çok kişinin birlikte açtıkları hesaba müşterek hesap denilmektedir. Müşterek hesaplarda tarafların tasarruf yetkisinin nitelikleri değişebilmekle birlikte bankacılıkta çoğunlukla ayrı ayrı tasarrufa izin veren hesapların kullanıldığı görülmektedir.

Ayrı ayrı tasarrufa izin veren bu hesaplarda, hesaba kimin para yatırdığından bağımsız olarak tüm ortakların hesap üzerinden ayrı ayrı tasarruf yetkisi bulunmaktadır. Ancak uygulamada parası olan bir tarafın kendi hesabına başka birisini ortak ettiği ve hesabı müştereken kullandıkları, hatta ortakların bu hesaptaki pay oranlarının da belirlenmediği görülmektedir.

Yazımızın giriş bölümünde de ifade etmiş olduğumuz üzere, sadece veraset yoluyla intikaller değil ivazsız olarak gerçekleştirilen tüm intikaller veraset ve intikal vergisinin konusuna girmektedir.

Müşterek hesaplarda bir tarafın hesaba transfer ettiği paranın diğer ortaklar tarafından kullanılabilmesi söz konusu olduğundan dolayı bu hesaplar aracılığıyla diğer ortaklara intikallerin de veraset ve intikal vergisinin konusuna girmesi gerekeceğini düşünüyoruz.

Türk Medeni Kanunu'nun 688. maddesinde, paylı mülkiyette birden çok kimsenin, maddi olarak bölünmüş olmayan bir şeyin tamamına belli paylarla malik olduğu, başka türlü belirlenmedikçe, payların eşit sayılacağı hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla müşterek hesaplarda ortaklık paylarına ilişkin bir belirleme yapılmadığı durumlarda payların eşit sayılması gerekeceği, bu hesaplara yatırılmış paralardan ortağın oranı kadarlık kısmının ortak adına ivazsız olarak gerçekleşen bir intikal olarak değerlendirilmesi gerekeceği düşüncesindeyiz.

3. Vadeli hesap sahiplerinin vefatı üzerine kanuni mirasçılara yapılacak ödemeler

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 11. maddesinde, bu vergiye mevzuu olacak malların değerlendirme gününün, miras yoluyla vuku bulan intikallerde mirasın açıldığı, diğer suretle

meydana gelen intikallerde malların hukuken iktisap edildiği gün olduğu hükmü yer almaktadır.

Medeni Kanun'un 575. maddesinde mirasın, miras bırakanın ölümüyle açılacağı, aynı Kanun'un 599. maddesinde ise mirasçılarının, miras bırakanın ölümü ile mirası bir bütün olarak, kanun gereğince kazanacakları hüküm altına alınmıştır.

Dolayısıyla vadeli mevduat hesap sahiplerinin vefatı halinde, mirasçılarının bu hesaplarda yer alan tutarları miras bırakanın ölüm tarihi itibarıyla elde etmiş olduğunun kabul edilmesi gerekmektedir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde, veraset ve intikal vergisinin matrahının, intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunan değerleri olduğu hüküm altına alınmaktadır.

Vergi Usul Kanunu'nun 281. maddesi uyarınca, mevduat sözleşmelerine müstenit alacaklar değerlendirme gününe kadar hesaplanacak faizleriyle birlikte değerlendirilmektedir.

Bu nedenle, miras bırakanın ölüm tarihi itibarıyla hesabında yer alan tutarlar ile birlikte ölüm tarihine kadar işlemiş faizinin de terekeye dâhil edilmesi ve toplam tutarların veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerekeceği düşüncesindedir.

Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 15.9.1999 tarih ve B.07.0.G EL.0.60/6000-2178/038863 sayılı bir muktezasında da benzer bir görüş bildirildiği görülmektedir.

4. Banka nezdinde bulunan tahvil ve bonoların kanuni mirasçılar lehine serbest bırakılması

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinde mükelleflerin ilk tarhiyatta nazara alınmak üzere veraset ve intikal vergisi mevzuuna giren malları aynı maddede belirtilen değerlendirme ölçülerinden faydalanarak, belirtilmeyenler bakımından ise Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerlendirme ile ilgili 3'üncü bölümündeki esaslara göre değerlemek ve beyannamelerinde göstermek zorunda oldukları hüküm altına alınmıştır.

Aynı maddede tahvilatın Vergi Usul Kanunu'nun 266. maddesindeki hükümlere göre değerlendirileceği hüküm altına alınmaktadır. Vergi Usul Kanunu'nun 266. maddesinde ise, itibari değer her nevi senetlerle esham ve tahvillerin üzerinde yazılı olan değer olduğu hükmü yer almaktadır.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10. maddesinin devamında, İdare'nin yukarıdaki esaslara göre beyan edilen değerler üzerinden vergiyi beyannamenin verildiği tarihten itibaren en geç on beş gün içinde tarh edeceği, tarh edilen vergilerin ise intikal eden malların Vergi Usul Kanunu'na göre bulunacak değerlerine göre ikmal edileceği hüküm altına alınmaktadır.

Bu bilgiler çerçevesinde, ilk tarhiyata esas olmak üzere, mükellef tarafından bononun itibari değeri esas alınarak veraset ve intikal vergisinin beyan edilmesi gerekmektedir.

Birinci tarhiyatı takiben, itibari değeri esas alınarak tarh olunan vergiler, ikinci tarhiyata esas olmak üzere, intikal eden

malların Vergi Usul Kanunu'nun servetleri değerlendirme ile ilgili bölümündeki esaslardan hareket edilerek bulunacak değerlerine göre ikmal edilecektir.

Vergi Usul Kanunu'nun "Servetleri Değerleme" başlıklı üçüncü bölümünde yer alan 294. maddesi uyarınca tahvilat borsa rayıcı ile borsada kayıtlı olmayan tahvilat, emsal bedelleri ile değerlendirilmektedir.

Dolayısıyla, nihai verginin bononun borsa rayıcı üzerinden, borsa rayıcı bulunmaması durumunda emsal bedeli üzerinden ödenmesi gerekmektedir.

Bununla beraber, 258 seri numaralı Gelir Vergisi Genel Tebliği'nin "Veraset yoluyla veya ivazsız olarak edinilen menkul kıymetlerde alış bedeli olarak dikkate alınacak tutar" başlıklı bölümünde, veraset ve intikal yollarıyla el değiştiren menkul kıymetlerde gelir vergisi tevkifatı uygulamasına ek olarak veraset ve intikal vergisi uygulaması konusunda da açıklamalara yer verilmektedir. Söz konusu bölümde, Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 10'uncu maddesine ve Vergi Usul Kanunu'nun 294'üncü maddesine referans verilerek, bir vergiye matrah olan servet veya servet unsuru mahiyetindeki hisse senetleri ve tahvillerin borsa rayıcı ile borsada kayıtlı olmayanların ise emsal bedeliyle değerlendirileceği ifade edilmektedir.

Bu kapsamda, bir menkul kıymetin miras yoluyla el değiştirmesi durumunda, mükellefçe birinci tarhiyata esas olmak üzere bononun itibari değerinin beyan edilmesi gerekmektedir.

İdarece ikinci tarhiyata esas olmak üzere, ayrıca bononun rayiç bedeline göre, rayiç bedeli yoksa emsal bedeline göre değerlendirme yapılacak ve vergi bu değerler üzerinden ikmal edilecektir.

B. Sigorta şirketleri tarafından yapılan ve veraset ve intikal vergisinin mevzuuna giren ödemeler

1. Birikimli ve birikimsiz sigorta poliçeleri kapsamında yapılan tazminat ödemeleri

Birikimsiz hayat sigortaları ve ferdi kaza sigortaları benzer teminatlar sağlayabilen iki farklı sigorta türüdür. Her ikisi de vefat ve kaza teminatları sağlamaktadır.

Aralarındaki fark özetle; hayat sigortalarında sigortalının her türlü ölümü teminat altına alınmışken, ferdi kaza sigortalarında yalnızca kaza sonucu ölümler teminat altına alınmıştır. Ancak her iki sigortada da, sigortalının vefatı durumunda, ödemeler poliçede belirlenmiş lehtara yapılmaktadır.

Birikimli hayat sigortaları ise, birikim ve vefat teminatlarını kapsayan bir sigorta türüdür. Poliçe kapsamında süre sonunda oluşan birikimler sigortalıya ödenmektedir. Bu süre içerisinde sigortalının vefat etmesi durumunda ise birikimler yapılan poliçeye göre belli bir tazminatla birlikte poliçede lehtar olarak belirlenmiş kişilere ödenmektedir.

Birikimli ve birikimsiz hayat sigortalarında sigortalının vefat etmesi durumunda lehtara yapılacak ödemelerin Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu karşısındaki durumu 31.08.2007

tarihinde yayımlanan 3 numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Sirküleri'nde anlatılmaktadır.

Söz konusu sirkülerde;

- ▶ Hayat sigorta poliçesine istinaden sigortalının ecelen vefat etmesi sonucu mirasçılara ya da lehtar olarak belirlenmiş 3. kişilere sigorta şirketince yapılan vefat tazminatı ödemelerinin veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerektiği,
- ▶ Ferdi kaza sigortası kapsamında bulunan sigortalının kaza sonucu vefat etmesi sonucu mirasçılara ödenen tazminatın, sigortalının yokluğu nedeniyle yakınlarının uğrayacakları maddi zarar ve manevi ızdırabın sigorta sözleşmesine dayanılarak kısmen olsun tazmini ve telafisi amacını taşıdığından veraset ve intikal vergisine tabi olmayacağı, tazminatın 3. kişiye ödenmesi durumunda ise, maddi ve manevi bir tazminat olarak kabul edilemeyeceği dolayısıyla veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerektiği,
- ▶ Birikimli sigorta poliçelerinde, bireysel emeklilik sözleşmeleri ve hayat sigorta poliçelerine istinaden sigortalının ecelen veya kazaen vefat etmesi sonucu sigorta şirketince mirasçılara ya da lehtar olarak belirlenmiş 3. kişilere sigorta şirketince ödenen birikim tutarının terekeye dahil edilerek veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerektiği,

ifade edilmektedir.

Bununla beraber, Sirküler'de "Karma Sigorta Poliçesi Uygulaması" başlığı altında ise ölüm, maluliyet ve benzer risklere karşı yapılan riziko teminatları ile birikimli teminatların aynı poliçede gösterilmesi halinde sigorta şirketince yapılan ödemeler için, birikimsiz hayat ve birikimli hayat sigortaları kapsamında yapılan tazminat ödemelerine ilişkin olarak sirkülerin önceki bölümlerinde yapılan açıklamalar çerçevesinde ayrı ayrı işlem tesis edileceği ifade edilmektedir.

Veraset ve İntikal Vergisi Kanunu'nun 2'nci maddesinde "ivazsız intikal" tabirinin, hibe yoluyla veya herhangi bir tarzda olan ivazsız iktisapları ifade edeceği, ancak maddi ve manevi bir zarar mukabili verilen tazminatların ivazsız sayılmayacağı ifade edilmektedir.

3 numaralı Veraset ve İntikal Vergisi Sirküleri'nde sigorta tazminatları ile ilgili olarak yukarıda yer vermiş olduğumuz açıklamalar da; esasında 2. maddede ivazsız sayılmayacağı ifade edilen tazminatlarla ilgili bu hükme dayanmaktadır.

Dolayısıyla Vergi İdaresinin; sigorta şirketleri tarafından bir poliçeye dayanılarak yapılan herhangi bir tazminat ödemesinin, maddi ve manevi bir zarar mukabili verilmiş olarak değerlendirilebilmesi için; öncelikle bu tazminatların ecelen gerçekleşen vefatlar nedeniyle değil de kazaen gerçekleşen vefatlar nedeniyle mirasçılara ödenmesi gerektiği, 3. kişilere ödenen tazminatlar ile ecelen gerçekleşen vefatlar nedeniyle ödenen tazminatların bu kapsamda değerlendirilemeyeceği yönünde bir görüşü olduğu anlaşılmaktadır. Bu çerçevede, sigorta şirketleri tarafından bir poliçe kapsamında 3. kişilere yapılan ve borç mukabili olmayan tüm tazminat ödemeleri ile ecelen yapılan tüm tazminat ödemelerinin veraset ve intikal vergisine tabi tutulması gerekeceği söylenebilecektir.

Ayrıca birikimli sigorta poliçeleri ile karma sigorta poliçeleri kapsamında yapılan birikim tutarı ödemelerinde ise yukarıda yer vermiş olduğumuz sirküler açıklamalarına uygun olarak hareket edilebilecektir.

2. Hayat kredi sigortalarında lehtar olarak belirlenen bankaya tazminat ödenmesi

Kredili hayat sigortası, bireysel kredi kullanan kişilerin yaşam kaybı veya maluliyet durumunda kredi borcunu teminat kapsamında güvence altına alan bir sigorta türü olarak tanımlanabilmektedir. Bu sigorta türünde, lehtar olarak genellikle kredi kullandıran kurumlar gösterilmekte ve kredi borcu kapatıldıktan sonra varsa kalan bakiye mirasçılara ödenmektedir.

Kredili hayat sigortası kapsamında bankalara yapılan bu ödemeler nedeniyle veraset ve intikal vergisi doğup doğmayacağı konusunda Vergi İdaresinin vermiş olduğu bir muktezada aşağıdaki ifadeler yer almaktadır:

"....

Öte yandan kredi-hayat sigortası, ilgili bankalardan kredi alan şahıslara aldıkları kredi tutarına bağlı olarak bu kredinin teminatını teşkil edecek şekilde düzenlenmekte ve sigorta sözleşmesinde lehtar olarak krediyi veren banka şubesi gösterilmektedir. Bununla da, vefat eden şahısların bankalara olan borçlarının mirasçılara ve kefillere intikal ettirilmeksizin sigorta şirketlerince ödenmesi amaçlanmış bulunmaktadır. Başka bir ifadeyle sigorta şirketlerince bankalara yapılan ödemeler, bankaların müşterilerine verdikleri kredilerin iadesi niteliğini taşımaktadır.

Buna göre;

- Muris ile sigorta şirketleri arasında düzenlenen sözleşmelerde lehtar olarak bankalar gösterilmiş ise, bankaların lehtarlığı alacak ve borç ilişkisine dayandığından bankalara ödenen kredi-hayat sigorta bedelinin ivazsız olarak mütalaa edilmemesi,

- Sigorta bedelinin borç tutarını aşması halinde ise, mirasçılara intikal eden söz konusu ödemelerden veraset ve intikal vergisi aranılması,

gerekmektedir."

Söz konusu muktezada da ifade edildiği üzere, bankalara ödenen bu tutarlar aslında kullanılan kredinin geri ödenmesine ilişkin olup ivazsız olarak değerlendirilmemesi bu nedenle de veraset ve intikal vergisine tabi tutulmaması gerekmektedir.

Finansal işlemler vergisi olarak kaynak kullanımını destekleme fonu

Kaynak kullanımını destekleme fonu (KKDF), ağırlıklı olarak finansal işlemler üzerinden ve işlem bazında alınan vergi benzeri bir mali yükümlülüktür.

Fonun kuruluş amacı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını desteklemek yoluyla banka kaynaklarının bu alanlara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesini temin etmek olarak belirtilmiştir.

Kredili işlemler üzerinden alınan KKDF, Türkiye’de bütçe içi ve dışı olmak üzere uygulanan ve çoğu yürürlükten kaldırılmış olan fonlardan biri olup, halen yürürlüktedir.

Ne var ki Fon’un yürürlük hali hukuken de tartışmaya açıktır. Zira KKDF ile ilgili olarak Bakanlar Kurulu’nun “kredilerin kalkınma planlarının amaçlarına uygun olarak yönlendirilmesi için fon kurmaya, kaldırmaya, kaynağını kredilere tahakkuk ettirilen faizlerden veya sair suretlerle sağlamasına” yönelik yetkisi 4684 sayılı Kanun’un 16/e maddesi ile yürürlükten kaldırılmıştır.

Aynı Kanun’un geçici 3’üncü maddesinde de “Kaynak kullanımını destekleme fonu kesintileri, bu konuda yeni bir düzenleme yapıncaya kadar yürürlükten kaldırılan hükümlere göre tahsil edilmeye devam olunur ve doğrudan genel bütçeye gelir yazılmak üzere Hazine hesaplarına intikal ettirilir. Kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya on beş puana kadar yükseltmeye veya kesintiyi tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulu yetkilidir” hükmüne yer verilmiştir.

Konuya ilişkin İstanbul 6. İdare Mahkemesinde görülen 2009/2027 E., 2010/1314 K. Sayılı davanın gerekçesinde yukarıda detayına yer verilen Kanun hükümlerine atıfta bulunularak ortada yasal yetkiye dayanan bir fon müessesinin kalmadığı ifade edilerek aksi yöndeki bir kabulün ise kanun yapma tekniği ve normlar hiyerarşisi ilkeleriyle bağdaşmayacağı belirtilmiştir. Söz konusu gerekçe kapsamında davaya konu işlemde KKDF ödenmesine ilişkin hukuka uyarlık bulunmadığı karara bağlanmıştır.

A. Kaynak kullanımını destekleme fonunun tarihi ve fona kesinti yapılacak krediler

Kaynak kullanımını destekleme fonu; 07.06.1988 tarihinde 88/12944 sayılı Kararname çerçevesinde uygulamaya konulan, bankalarca kullanılan krediler, yurt dışından sağlanan krediler ve vadeli ithalat üzerinden belirli oranlarda alınan bir fon olup vergi benzeri bir ödemedir.

Bankalar ve finans kurumlarınca kredi kullanılması nedeniyle yapılan fon kesintileri, işlemin yapıldığı dönemi izleyen ayın 15. günü mesai saati bitimine kadar elektronik ortamda gönderilmekte ve varsa tahakkuk eden tutarların da aynı gün içinde T.C. Merkez Bankasına ödenmesi gerekmektedir.

2002/4 seri numaralı Uygulama İç Genelgesi’yle kaynak kullanımını destekleme fonu kesintilerinin, doğrudan genel bütçeye gelir kaydedilmek üzere Hazine hesaplarına intikal ettirileceği, kesinti oranlarını sıfıra kadar indirmeye veya 15 puana kadar yükseltmeye veya kesintiyi tümüyle kaldırmaya Bakanlar Kurulunun yetkili olduğu belirtilmiştir.

29.07.2004 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2004/7633 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile bankalarca ticari amaçlı olarak kullandırılan kredilerde KKDF oranı sıfıra indirilmiştir.

88/12944 Sayılı Kararnameye İlişkin Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Hakkında 6 Sayılı Tebliğ'de yer verilen açıklamalar kapsamında bankalar ve finansman şirketlerinin yurt dışından sağladıkları kredilerde kesinti oranı % 0 olarak belirlenmiştir.

Bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde ise (01.01.2013 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2012/4116 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile 02.01.2013 tarihinden itibaren) vadesine göre KKDF kesintisi yapılmakta olup söz konusu kesinti oranları aşağıdaki şekilde özetlenebilir:

Kredi Vadesi	KKDF Oranı
Ortalama vadesi 1 yıla kadar olanlarda	% 3
Ortalama vadesi 1 yıl (1 yıl dâhil) ile 2 yıl arasında olanlarda	% 1
Ortalama vadesi 2 yıl (2 yıl dâhil) ile 3 yıl arasında olanlarda	% 0,5
Ortalama vadesi 3 yıl (3 yıl dâhil) ve üzerinde olanlarda	% 0

Kabul kredili, vadeli akreditif ve mal mukabili ödeme şekillerine göre yapılan ithalatta ise 2011/2304 Sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile % 6 oranında fon kesintisi yapılmakta olup, yer verilen düzenlemeler kapsamında bankalar tarafından yurt dışından sağlanan kredilerin desteklendiği anlaşılmaktadır.

Bununla birlikte 6 sıra numaralı Tebliğ'in 3'üncü maddesinde KKDF kesintisi yapılmayacak işlemler 35 maddede açıklanmış olup, bunlardan bazıları aşağıdaki gibidir;

- ▶ Konut ve yapı tasarrufu kredileri ile gerçek kişilere kendi ihtiyaçları için kullandırılan konut inşaat kredileri,
- ▶ Yurt içi bankalar arası krediler ile finansman şirketlerinin bankalardan kullandığı krediler,
- ▶ Bankalarca yurt dışında yerleşik kişilere açılacak krediler, v Yurt dışındaki işlemlerle ilgili olarak yurt içindeki bankalardan veya yurt dışından alınacak döviz kredileri,
- ▶ Faktoring şirketleri tarafından yurt dışından ihracat faktoringi amacıyla sağlanan ve bu amaçla kullandırılan fonlar,
- ▶ Toprak Mahsulleri Ofisi'nin (TMO) ürün alımları için gerek duyacağı finansman ihtiyacını karşılamak üzere iç veya dış kredi temini suretiyle yurt içinden veya yurt dışından kullanılacağı döviz ya da TL cinsi krediler,
- ▶ Elektrik enerjisi ithalatının finansmanı amacıyla kullanılacak krediler ve elektrik enerjisi ithalatı,

KKDF'den istisnadır.

B. Kaynak kullanımını destekleme fonuna ilişkin gündemdeki konular

1. İki Farklı Görüş - Yurt dışından kullanılan kredilerin temdit edilmesinde KKDF

Yukarıda yer verilen açıklamalardan da görüleceği üzere, bankalar ve finansman şirketleri dışında Türkiye'de yerleşik

kişilerin yurt dışından sağladıkları kredilerde % 3 oranında kaynak kullanımını destekleme fonu (KKDF) kesintisi yapılması gerekmektedir.

Bu kişilerin yurt dışından sağladıkları döviz ve altın kredilerinde (fiduciary işlemler hariç) ise KKDF oranı kredinin ortalama vadesine göre değişmekte, ortalama vadesi 3 yıl ve üzerinde olanlarda % 0 olarak uygulanmaktadır.

Bu kredilerin vadelerinin uzatılması (temdit edilmesi) durumunda KKDF uygulamasının nasıl olacağı ile ilgili olarak ise Gelir İdaresi Başkanlığı'nın 13 Şubat 2014 tarihli ve 17483 sayılı yazısında, kredilerin her bir temdidinin yeni bir kredi olarak değerlendirilmesi gerektiği yönünde görüş verilmişti.

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 12 Ağustos 2015 tarih ve 77912 sayılı yazıda ise Başkanlığın yukarıdaki görüşünü değiştirdiği görülmektedir.

Söz konusu yazıda yer verilen açıklamalar kapsamında;

- ▶ Yurt dışından kullanılan krediler üzerinden kredi kullanım tarihinde yürürlükte bulunan KKDF oranları üzerinden KKDF kesintisi yapılması,
- ▶ KKDF kesintisi yapılarak yurt dışından kullanılan döviz kredisinin (ortalama vadesi 3 yılın altında), kullanılan krediye ait sözleşme aslına bağlı kalarak temdit edilmesi halinde, uzayan süreyle birlikte ortalama kredi vadesinin 3 yılın altında veya üstünde olup olmadığına bakılmaksızın, temdit edilen kredi üzerinden KKDF kesintisi yapılmaması ve kredi kullanım tarihindeki ortalama vadeye göre kesilen KKDF tutarının iade edilmemesi,
- ▶ KKDF kesintisi yapılmadan yurt dışından kullanılan döviz kredisinin (ortalama vadesi 3 yıl ve üzeri), kullanılan krediye ait sözleşme aslına bağlı kalarak temdit edilmesi halinde, kredinin ilk kullanıldığı tarihten başlamak suretiyle hesaplanan ortalama vade 3 yılın üzerinde olacağından, uzayan sürenin 3 yılın altında olup olmadığına bakılmaksızın, temdit edilen kredi üzerinden KKDF kesintisi yapılmaması,
- ▶ Yurt dışından kullanılan döviz kredisinin vadesinden (temdit edilen kredilerde temditli vadeden) önce kapatılması ve kredi kullanım tarihi ile kapatma tarihi arasında geçen sürenin 3 yılın altında olması durumunda, kredinin ilk kullanıldığı tarihten kapatıldığı tarihe kadar hesaplanacak ortalama vadeye göre kredi üzerinden (kredinin kullanıldığı tarihteki ortalama vadeye göre kesilmiş KKDF olması halinde bu tutarla kıyaslanmak suretiyle) cezalı KKDF kesintisi yapılması,

gerektiği belirtilmiştir.

2. Yurt dışından kullanılan kredinin vadesinden önce yurt içinden kullanılan bir başka kredi ile kapatılması

Gelir İdaresi Başkanlığı tarafından verilen 20 Şubat 2015 tarih ve 15979 sayılı muktezada, yurt dışından kullanılan ve vadesinin üç yıldan uzun olması nedeniyle fon kesintisine tabi tutulmayan bir kredinin vadesi içinde kalmak koşuluyla bu kez yurt içinden mukim bir bankadan kullanılan kredi ile kalan borç tutarının yurtdışındaki kreditora ödenmesi durumunda kredinin

vadesi üç yılın altına düşeceğinden KKDF kesintisi yapılması gerektiği belirtilerek fon kesintisi yapılmama halinin devam edebilmesi için kredinin vade yapısının bozulmaması başka bir ifade ile ortalama vadenin üç yılın altına düşmemesi gerektiği belirtilmiştir.

Muktezanın devamında sözleşmenin diğer şartlarında değişiklik yapılması durumunda KKDF kesintisi yapılmasına gerek bulunmadığı, yurt dışından kullanılan bir kredinin yurt dışına para transferi yapılmaksızın alacaklısının veya borçlusunun değişmesi durumunda da KKDF kesintisi yapılmasına gerek bulunmadığı belirtilmiştir.

C. İdarenin vermiş olduğu güncel muktezalar kapsamında KKDF uygulaması

Gelir İdaresi Başkanlığının yukarıda yer verilen 12 Ağustos 2015 tarihli görüşü, temdit edilen kredilerde temdit işlemi dolayısıyla ayrıca bir KKDF kesintisi yapılmayacağını belirtmesi açısından olumlu olmakla beraber yazıda yer verilen "kullanılan krediye ait sözleşme aslına bağlı kalarak temdit" ifadesinin tereddütleri de beraberinde getireceği görüşündeyiz.

Bu kapsamda, temdit işleminde; faiz oranı veya kredi tutarındaki değişikliklerin "sözleşme aslına bağlı kalarak temdit" kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin Gelir İdaresi Başkanlığınca ek bir yazılı görüş verilerek açıklığa kavuşturulmasının uygun olacağı görüşündeyiz.

Öte yandan, İdarenin vermiş olduğu 20 Şubat 2015 tarihli muktezada yurt dışından kullanılan kredi üzerinden KKDF kesintisi yapılmaması, kredinin vade yapısının üç yılın altına düşmemesi şartına bağlanmakta, diğer şartlarda bir değişiklik yapılması halinde KKDF kesintisi yapılmasına gerek olmadığı belirtilmekte ve dolayısıyla üç yılın altına düşmemek kaydıyla kredinin ana unsurlarından olan vade yapısı üzerinde değişiklik yapılması zımnen kabul edilmektedir.

Öte yandan, fonun kredi piyasasının düzenlenmesinde bir finansal işlemler vergisi olarak değerlendirilmesi (bu kapsamda ilgili fonun uygulanmasında ekonomik koşulların da göz önünde bulundurulması) İdarenin 13 Şubat 2014 tarih ve 17483 sayılı muktezası ile söz konusu görüşünü değiştirdiği 12 Ağustos 2015 tarih ve 77912 sayılı muktezası birlikte değerlendirildiğinde açıkça görülmektedir.

Bununla birlikte, yazımızın önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere kuruluş amacı, kalkınma planları ve yıllık programlarda öngörülen hedeflere uygun olarak ihracatı ve yatırımlarda kaynak kullanımını desteklemek yoluyla banka kaynaklarının bu alanlara yönlendirilmesini ve ihtisas kredilerinde kredi maliyetlerinin düşürülmesini temin etmek olan KKDF, çeşitli tarihlerde yapılan değişikliklerle bir finansal işlemler vergisi olarak kredili işlemler piyasasının yönlendirilmesinde bir enstrüman olarak değerlendirilmiş ancak diğer vergilerde olduğu gibi bir kanun kapsamında düzenlenmeyerek verginin kanunilik ilkesi yönünden eksik bırakılmıştır.

Yazımızın önceki bölümlerinde yer verdiğimiz İstanbul 6. İdare Mahkemesi'nin KKDF ödemesine ilişkin bir davada verdiği kararın gerekçesinde belirtildiği üzere; 4684 sayılı Kanun'un 16/e maddesi ile ortada yasal yetkiye dayanan bir fon müessesesi kalmamış olup, verilen çeşitli muktezalar ile fon adı altında

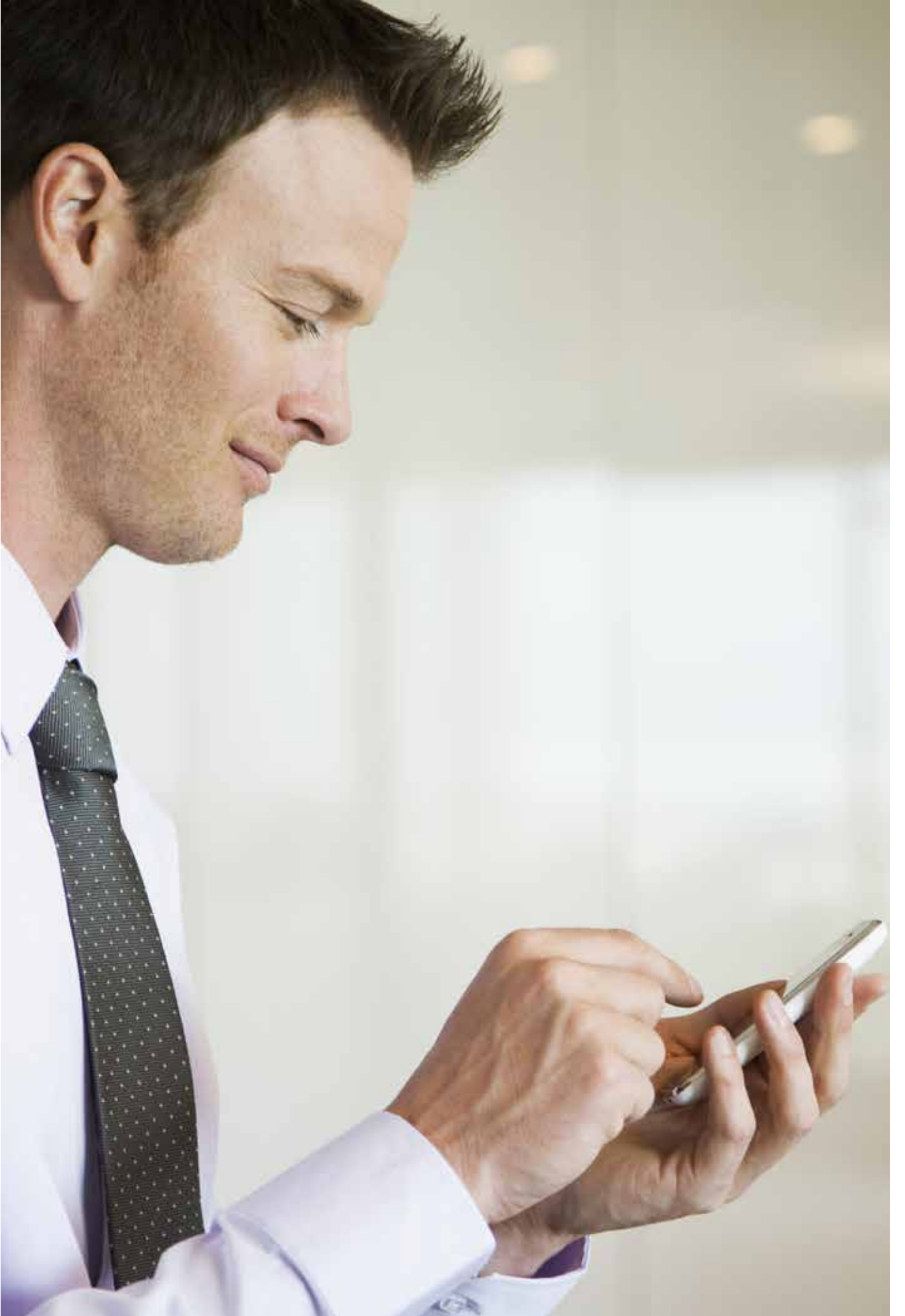
yapılan vergilendirme, kanun yapma tekniği ve normlar hiyerarşisi ilkeleriyle çalışmaktadır.

Öyle ki, 12 Ağustos 2015 tarih ve 77912 sayılı muktezadan da görüleceği üzere söz konusu fona daha önce yapılan kesintiler ilgili kredinin vadesinin uzatılması halinde iade edilmemektedir.

Bu kapsamda, temdit işleminde; faiz oranı veya kredi tutarındaki değişikliklerin "sözleşme aslına bağlı kalarak temdit" kapsamında değerlendirilip değerlendirilemeyeceğinin Gelir İdaresi Başkanlığınca ek bir yazılı görüş verilerek açıklığa kavuşturulmasının yanı sıra uygulamaya konulduğu 07.06.1988 tarihinde 88/12944 sayılı Kararname'den beri tebliğ, özelge, bakanlar kurulu kararı gibi ikincil düzenlemelerle uygulanan söz konusu fonun (verginin) diğer tüm vergilerde olduğu gibi bir kanun kapsamında düzenlenerek yasal bir zemine oturtulmasının da uygun olacağı kanaatindeyiz.

Kaynakça:

- Yurtsever, H. (2009). *Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu Üzerine Değerlendirme. Yaklaşım Dergisi.*
- Çetin, R. (2015). *Kaynak Kullanımını Destekleme Fonunun (KKDF) Özellikleri ve Fondan İstisna Olan Krediler. Vergi Dünyası Dergisi, Mayıs 2015.*
- Akar, İ. (2015). *Vergide Gündem Sirküler No: 69.*

Uncertainty in outstanding reserves

What is outstanding claims reserve?

In the Regulation on technical reserves of insurance and reinsurance and retirement companies and the assets in which these reserves will be invested, which became effective upon its publication in the Official Gazette dated 07.08.2007 by the Undersecretariat of Treasury, "outstanding claims reserves" are described. According to the article 7 of the Regulation, insurance companies must set aside outstanding claims reserves for claims that are accrued and determined on account but that were not actually paid in previous fiscal periods or the current fiscal period; or if this amount could not be calculated, for the claim amounts that were realized at their estimated costs but not reported (IBNR).

Why are outstanding claims reserves set aside?

Outstanding claims reserves are set aside due to the periodicity and caution concepts, which are among the basic concepts of accounting.

These concepts are also accepted by the Fiscal Authority as a general principle.

Outstanding claims reserves (file reserves and IBNR) are briefly set aside for the following:

- ▶ Correct determination of the period's profit by the insurance company,
- ▶ Fulfillment of the coverage for the risk by the insurance company in cases where the risks assumed by the insurance company (accident, fire, etc.) are realized.

What is IBNR's impact on the distributable profit?

IBNR and technical reserves have generally adverse impact on the balance sheets of insurance companies. Insurance companies book expense due to the technical reserves set aside.

The tax base is naturally affected by the expenses booked, but this effect results from a time difference, since the reserves set aside are present in the insurance company's balance sheet. In other words, the reserves would be closed when they are no longer needed; the closed amount would be booked as income and taxed.

The reserves set aside do not result in the transfer of money to its shareholder by the insurance company. On contrary, the insurance company incurs loss due to the reserves set aside and naturally loses its profit distribution capacity. Since these companies are subject to the capital sufficiency ratio of the Undersecretariat of Treasury, the shareholder injects capital in the company as a result of the loss.

Another important matter is that all insurance companies are subject to independent audit, and the supervision of Insurance Supervisory Board and Undersecretariat of Treasury and the reserves set aside are supervised by all institutions.

The former and new IBNR regulation of the Undersecretariat of Treasury

Under the article 16 titled "Technical Reserves" of the Fiscal Application section of the Insurance Law, technical reserves to be set aside by insurance companies are regulated. Accordingly, insurance companies and reinsurance companies must set aside reserves sufficiently according to the principles specified in this article, for their liabilities arising from insurance agreements.

With respect to outstanding claims reserves, the article states: *"Outstanding claims reserves are the "claim amounts that are registered but not paid and estimated claim amounts that are realized but not registered, as well as the reserves of expenses incurred for these claims and additional reserves set aside within the framework of the principles determined by the Undersecretariat for sufficiency in case these amounts are insufficient."*

The Undersecretariat of Treasury published the "Regulation on the Technical Reserves of Insurance and Reinsurance and Retirement Companies" in the Official Gazette dated 18.10.2007. While there have been various rearrangements in the Regulation over time, the 1st paragraph of the 7th article of the Regulation states that insurance companies must set aside outstanding claims reserves for claims that are realized but not reported.

The Regulation states:

- "The amount of claims realized but not reported shall be calculated through the actuarial chain ladder method whose content and application principles are determined by the Undersecretariat or other calculation methods to be determined by the Undersecretariat." (paragraph 3)

"The undersecretariat may determine the method of calculating the claims amounts realized but not reported, which are applicable on branch or company basis (actuarial chain ladder method). Companies shall explain the method of calculating the claims realized but not reported, which are used for each branch, in the footnotes of financial statements." (paragraph 4)

As a result of all these regulations, the Undersecretariat of Treasury published the Circular no. 2010/12 on Actuarial Chain Ladder Method. With this Circular, the Undersecretariat made a sort of IBNR-AZMM Matching where the AZMM method will be used in IBNR calculation in general and without going into much detail. Until the effectiveness of the new Circular on 01.01.2015, the application of the aforementioned Circular no. 2010/2 has been revised without its essence being changed, in various circulars.

The important issues in the "Circular on the Actuarial Chain Ladder Method" no. 2010/12 are briefly as follows:

- ▶ Outstanding claims reserves shall be calculated under 5 different methods,
- ▶ The 5 methods used in the calculation will be Standard Chain, Damage/Premium, Cape Cod, Frequency/Intensity and Munich Chain Methods,

- ▶ The standard files and explanations to contain the methods to be used will be sent to companies for filling in the related periods, via the Insurance Supervision System by the Undersecretariat,
- ▶ Companies will be given the right to select the method they will determine on their own within the 5 methods for each branch,
- ▶ The selected method cannot be changed for 3 years.

On 5 December 2014 on the other hand, the "Circular on Outstanding Claims Reserves (2014/16) was published, with effect from 01.01.2015. This Circular annulled all other circulars that preceded it, including the Circular no. 2010/12 mentioned above. The Circular briefly states:

- ▶ Selection of the data to be used and IBNR calculation shall be made by the company's actuaries, on the basis of each branch.
- ▶ AZMM calculation could be made using the Standard Chain, Damage/Premium, Cape Cod, Frequency/Intensity, Munich Chain or Bornhuetter-Ferguson methods or another method.
- ▶ The amount found at the end of the calculation would be compared with the outstanding claims reserves that are accrued and determined on account and the difference would be described as IBNR.

In our opinion, the regulation of the Undersecretariat of Treasury means that correct calculation of technical reserves shall be ensured by allowing companies to assign actuaries that they believe to be competent in the calculations and provide them with a variety options with the methods so that they are less restricted, instead of having all companies apply a single template and calculate reserves.

IBNR's tax effect

Under the article 8 titled "Deductible Expenses" of the Corporate Tax Law, it is stated that in the determination of the corporate profit calculated as business profits, technical reserves pertaining to insurance agreements still effective on the balance sheet day can be deducted from the revenue in insurance and reinsurance companies.

Under the clause 8/1-e of the Law, it is stated, *"outstanding damage and claims reserves are comprised of damage and claim amounts accrued and determined on account, or if this calculation has not been made, the amount remaining after deducting the reinsurer's share from the damages and claims that are realized at the estimated values of the damages and claims and all costs related with them, but that are not reported, as well as related costs, and the outstanding claims reserves sufficiency differences corresponding to the retention share."*

The issue is explained in the Corporate Tax General Communiqué series no. 1. In the section titled "8.6. Technical reserves set aside by insurance and reinsurance companies of the Communiqué. The following technical reserves pertaining to insurance agreements still effective on the balance sheet day in insurance and reinsurance companies may be deducted from the corporate profit, taking the aforementioned calculations and conditions into account.

In the related section, the following explanation is made regarding IBNR: *“On the other hand, technical reserves are rearranged under the article 16 of the Insurance Law dated 3/6/2007 no. 5684. Damage and claims that are realized but not yet reported, which are determined according to the insurance legislation, as well as outstanding claims reserves sufficiency differences corresponding to the retention share can also be deducted in the scope of outstanding damage and claim reserves. In the calculation of the outstanding damage and claims reserves by using the actuarial chain ladder method, the method which best reflects the actual situation should be determined for each branch; this method should not be changed for 3 years without taking the permission of the Undersecretariat of Treasury and the amount in branches which yields negative results should be wholly taken into account in the calculations. Outstanding damage and claim reserves calculated in this way can be deducted as expense as of 2012 taxation period. The necessary assessments shall be applied if it is determined that taxpayers did not select the method that best reflected the actual situation in the said calculation.”*

Will taxation change with the new circular?

As it can be seen above, the Fiscal Authority took action in 2012 in respect of the technical reserves regulation made with the Circular no. 2010/12 of the Undersecretariat of Treasury, allowing the deduction of IBNR calculated according to the AZMM method as of 2012. The legal grounds of this application is the provision in the Corporate Tax Law, which states that unreported damage reserves, i.e. IBNR, shall be booked as expense.

However, the Fiscal Authority provided very detailed explanations in the Corporate Tax General Communiqué regarding the prohibition to change the method for 3 years, the method that best reflects the situation, etc. based on the Treasury Circular at that time (Circular no. 2010/12)

The explanations in the Corporate Tax General Communiqué are made based on the method of setting aside IBNR in the former Circular. In this context, it has been possible to treat the IBNR calculated in accordance with the former Circular, thus the Corporate Tax General Communiqué, as expense.

As the new Circular naturally introduced changes regarding the method of setting aside IBNR, this relationship has been disrupted. Therefore, it seems that the clarity regarding the expensing of IBNR calculated in the scope of the new Circular no longer exists. The new Circular changed some important concepts, described a new method and assigned an important duty to actuaries in the Treasury calculations.

However, upon considering the issue from tax, legislation, economic and social perspectives respectively, we are of the opinion that the clarity mentioned above still continues and the IBNR amount to be calculated in the scope of the new Circular should be treated as expense, due to the following reasons:

- ▶ It is stated in the sub-clause e-1 of the first paragraph of the article 8 of the Corporate Tax Law that unreported damage reserves (IBNR) can be booked as expense,

- ▶ It is stated in the communiqué that damage and claim reserves that are realized but not yet reported, which are determined according to the insurance legislation, and the outstanding claims reserves sufficiency differences corresponding to the retention share can be deducted as outstanding damage and claim reserves,
- ▶ The taxation effect of the technical reserves is only a timing matter,
- ▶ The definition of outstanding damage, IBNR and similar technical reserves and calculation methods are determined by the Undersecretariat of Treasury, the regulatory authority of the insurance industry,
- ▶ Such reserves are not at the free discretion of insurance companies and such companies are under the supervision of third parties and institutions such as independent auditing, Insurance Supervisory Board and Undersecretariat of Treasury,
- ▶ The purpose of setting aside technical reserves is to create resources for the insurance company to fulfill financial liabilities and treating this transaction as a taxable transaction would not serve any social purposes,
- ▶ The legislator declared that they do not aim to achieve any such taxation purposes with the previous regulation.

However, it would be beneficial for the Fiscal Authority to introduce a regulation to prevent different evaluations that could arise in the future and to prevent possible disputes (which was already solved previously). Otherwise, there would be an ambiguity and problems would occur in any case if there are companies with different applications. We recommend that a dynamic regulation which generally demonstrates the taxable and non-taxable events is introduced instead of a regulation referring to the circular and resulting in ambiguities when the circular changes, as with the previous application.

Tax rules applicable to hedge funds

I. Introduction

The two basic motives for Turkey to allow the establishment of hedge funds in Turkey is to increase the quality and variety of services in our fund industry during the accession to EU and emergence of investment tools in line with investors' risk-return expectations, as well as expansion of the investor base in parallel with the increase in quality of services. For this purpose, hedge funds are allowed to use more complex portfolio management techniques such as short sales, credit securities, leverage and derivatives, within the framework of the limits and strategies to be included in their bylaws. In this respect, there is an increasing interest in hedge funds every day and the number of hedge funds established also increases accordingly.

The article 6 of the “Communiqué on the Principles for Investment Funds” no. III-52.1 of the Capital Market Board, describes the types of umbrella investment funds. As per this article, funds whose shares will only be sold to qualified investors are called “umbrella hedge funds”.

Our tax legislation does not contain any specific regulations regarding taxation of hedge funds and the taxation of incomes generated from them. Considering the instruments in which a fund can invest, we are of the opinion that these funds should be treated as securities investment funds for tax purposes.

The subject of our article is the taxation of hedge funds and the incomes derived by investors from these funds.

II. Evaluation of the funds' portfolio management incomes in terms of Income and Corporate Tax Laws

Hedge funds, which are among the investment funds subject to the supervision and regulation of the Capital Market Board, are also treated as investment funds for purposes of corporate tax application. Consequently, the investment funds in question are corporate taxpayers and must file corporate tax returns for the incomes they derive from portfolio operation. On the other hand, they do not pay corporate tax since all the incomes derived by these funds from portfolio operation are exempt from corporate tax as per the paragraph (d) of the article 5 of the Corporate Tax Law.

While these funds are obliged to apply withholding tax to such incomes, the rate of withholding tax is determined as 0% as per the Council of Ministers Decision no. 2006/10731, published in the Official Gazette dated 23 July 2006, and therefore the funds do not pay withholding tax over their incomes either.

III. Taxation of incomes derived from participation certificates of hedge funds

Under the sub-clause (1) of the Decision no. 2010/926, the rate in the Temporary Article 67 of the Income Tax Law is applied as 0% for incomes derived in relation with share certificates (except share certificates of securities investment trusts), including the derivatives contracts concluded by Turkish resident and non-resident real persons and entities, based on share certificates or share certificate indexes, and intermediary institution warrants traded on Istanbul Stock Exchange. According to the sub-clause (2) of the Decision, the rate mentioned above is applied as 10% for gains other than those in the sub-clause (1), except the incomes to be derived by those who are determined by the Ministry of Finance to be similar to the investment funds and investment trusts established as per the Capital Market Code, among the taxpayers operating exclusively to derive income and capital gains from securities and other capital markets instruments and to exercise rights relating to these.

Under the Council of Ministers Decision no. 2012/3141, published in the Official Gazette dated 18 May 2012, gains derived from participation certificates of share intensive funds are also included in the gains subject to 0% withholding tax, under the temporary article 67 of the Income Tax Law.

It is stipulated in the 7th paragraph of the temporary article 67 of the Income Tax Law that real persons shall not file annual or individual returns for the gains that are mentioned above and that are subjected to withholding tax, and these incomes shall not be included in the annual return to be filed due to other incomes.

In this context, the incomes derived in 2015 by Turkish resident and non-resident real persons from the participation certifications of the said funds are subject to 10% withholding tax. The taxpayers in question do not need to file tax returns separately for the income.

Income derived in 2015 by joint stock and limited companies, from the participation certificates of these securities investment funds are subject to 0% withholding tax. Income derived by Turkish resident corporations other than those listed above, on the other hand, are subject to 10% withholding tax. Corporate taxpayers must include this income in the corporate profit. The withholding taxes paid, if any, shall be offset against the corporate tax calculated.

Of the foreign corporations in the status of limited and joint stock companies, foreign funds similar to the funds subject to the supervision and regulation of the Capital Market Board, and taxpayers operating exclusively to derive income and capital gains from securities and other capital markets instruments and to exercise rights relating to these, those that are determined by the Ministry of Finance to be similar to the investment funds and investment trusts established as per the Capital Market Code (all foreign corporate investors such as limited liability partnerships, country funds, institutional and organizational funds and investment institutions) are subject to 0% withholding tax over the incomes they derived in 2015 from the participation certificates of these investment funds.

This rate is applied as 10% for non-resident corporations other than those listed above. Since withholding tax is accepted as the final tax, it is not necessary to file tax returns separately for the incomes.

On the other hand, for all type of investors, income derived from participation certificates of share certificate intensive funds 80% of whose portfolio consists of shares traded in Istanbul Stock Exchange (except shares of marketable securities investment trusts) is subject to 0% withholding tax.

Tax burdens which can arise in the discounting of receivables abroad

I. Introduction

In this article, we will discuss tax liabilities that may arise when Turkish resident companies assign their receivables to non-resident banks, factoring companies or intra-group companies in return for a certain discount.

II. Taxation of the profit derived by the company resident abroad

If receivables are subject to a note and are assignable, as a result of the discounting of the note and assignment of the receivables to the non-resident company, we are of the opinion that the discount should be treated as income from securities for the non-resident transferee company as stated in subclause (10) of paragraph two of article 75 of Income Tax Law, and it should be subjected to 10% withholding tax. This withholding tax should be applied regardless of whether the company acquiring the receivables is a bank or credit institution or an ordinary company.

On the other hand, even in cases where the receivable is not subject to any note, we think the discount should be treated as interest arising from receivable for the non-resident company. In this framework, we are of the opinion that the income derived by the non-resident company for the discounting of receivable should be subjected to 10% withholding tax regardless of whether the non-resident company is a bank, factoring company or credit institution under article 5/1-ç of the Council of Ministers Decree no. 2009/14593.

In order to argue that 0% withholding tax is applicable under article 5/1-a of the Council of Ministers Decree no. 2009/14593 because the company acquiring the receivable is a bank or credit institution, the transaction should be treated as a loan transaction, and the discount should be treated as loan interest. However, since the assignment of receivable through discounting is not accepted as a loan transaction in terms of the application of withholding tax, the discount is treated as other interest arising from receivable in terms of the application of withholding tax; as a result, the fact that the company acquiring the receivable is a bank or credit institution is not sufficient for the application of 0% withholding tax rate.

III. VAT treatment of the transaction

In the discounting of a Turkish resident company's receivables by a non-resident company, the issue of whether the Turkish resident company will calculate reverse charge VAT on the discount should be evaluated according to the status of the transferee. In case the company acquiring the receivable is a company operating under a status similar to BITT (banking and insurance transactions tax) payers in Turkey (bank, credit institution, factoring company etc.), we are of the opinion that there is no need to calculate reverse charge VAT on the discount. On the other hand, if the non-resident company acquiring the receivables is not a company operating under a

status similar to BITT payers in Turkey (e.g. holding company), 18% reverse charge VAT must be calculated on the discount amount.

IV. Stamp duty treatment of the transaction

As per paragraph A/1 of the section "I-Papers related to contracts" in the schedule (1) attached to the Stamp Duty Law, contracts, letters of commitment and letters of conveyance containing a certain amount of money are subject to 9,48 per thousand stamp duty.

Accordingly, 9,48 per thousand stamp duty should be calculated on the transferred receivable in the agreement which a Turkish resident company will sign with a non-resident company in order to assign its receivables to that non-resident company.

On the other hand, there might be different stamp duty treatments in certain specific cases detailed below.

A. Execution of the agreement abroad

In order to avoid stamp duty on a paper issued abroad in order to assign a Turkish resident company's receivables to a non-resident company, the agreement should not be submitted to any official authority in Turkey, should not be subjected to any assignment and endorsement transaction or its provisions should not be benefited from in Turkey. However, since the receivables subject to our article are based in Turkey, we are of the opinion that it is quite hard to defend that the provisions of the agreement executed for the assignment of receivables are not benefited in Turkey. Accordingly, we think the agreement on the assignment of receivables will be subject to stamp duty even if it is signed abroad.

B. Cases where discounted receivables are export receivables

Pursuant to additional article 2 of the Stamp Duty Law, papers issued for foreign currency generating transactions are exempt from stamp duty.

As per the section "3. Scope of Exemption Related to Foreign Currency Generating Activities" in the Communiqué No. 1 on the Application of Stamp Duty and Fee Exemption in Foreign Currency Generating Activities, foreign currency generating activities cover exportation and other foreign currency generating activities listed in this Communiqué; assignment of the receivable arising from export by the exporter is listed among export transactions.

In this framework, the agreements to be executed for the assignment of receivables arising from exportation by a Turkish resident exporter to a non-resident company can be deemed exempt from stamp duty under the additional article 2 of the Stamp Duty Law.

C. Cases where the transferee is a non-resident bank

Schedule (2) attached to the Stamp Duty Law lists the papers exempted from stamp duty. Pursuant to article 23 of section IV titled "Papers related to commercial and civil affairs" in

this schedule, papers to be issued with respect to obtaining and repayment of loans to be granted by banks, foreign credit institutions and international institutions and annotations to be put on these papers (except the utilization of loans) are exempt from stamp duty.

According to the Stamp Duty Circular no. 4 regarding the application of this exemption, the definition of the term "loan" covers cash loans which are deemed as loan as per the Banks Law and non-cash loans such as guarantee letters, warranties, bill of guarantee, endorsement and acceptances.

Under clause (r) of article 4 of Banking Law no. 5411, "factoring and forfeiting transactions" have been listed among the activities that banks can carry out without prejudice to the provisions of other laws. "Granting any sort of loan, either cash or non-cash" has been stated as another activity in clause (c) of the same article.

Given the explanations in the article, it is observed that factoring transactions are not listed among the transactions deemed as loan in the Banking Law. Although there is not any regulation on the vendor financing in the scope of the mentioned provision, according to the BRSA's decision dated 30.12.2010 and numbered 3986, assignment of the receivables arising from the invoices issued by multiple suppliers of a single purchaser to the bank under an agreement signed between the bank and the seller and the signing of an agreement between the purchaser and the bank upon the purchaser's confirmation should be treated as factoring and forfeiting. On the other hand, in a letter that the BRSA issued for a bank at the end of 2014, the mentioned chain of transaction has been considered as a whole and has been accepted as a loan under Law no. 5411.

Accordingly, in the scope of BRSA's letter mentioned above, if the factoring transactions conducted between Turkish resident companies and non-resident banks under a factoring agreement are deemed as loan, we are of the opinion that the factoring agreement should be exempt from stamp duty under article 23 of section IV in the schedule (2) attached to the Stamp Duty Law. However, since the matter is open to different interpretations, in order to dispel any doubt, it will be appropriate to introduce a regulation stating that the acquisition of company receivables by banks in the scope of factoring is in the nature of disbursed loan in cash with respect to banks and that the factoring agreements concluded for the receivables to be acquired by banks are tax-exempt in the scope of the exemption in article 23 of section IV in the schedule (2) attached to Stamp Duty Law.

D. Cases where the transferee is a non-resident factoring company

Schedule (2) attached to the Stamp Duty Law lists the papers exempted from stamp duty. Pursuant to article 20 of section IV titled "Papers related to commercial and civil affairs" in this schedule, factoring agreements concluded by factoring companies with their clients and other papers issued with respect to these agreements are exempt from stamp duty. On the basis of the reasoning of exemption, it is considered that this exemption also covers the factoring agreements of non-resident factoring companies.

In this framework, we are of the opinion that the factoring agreement signed for the assignment of a Turkish resident company's receivables to a non-resident factoring company is exempt from stamp duty.

V. Evaluation of the transaction in terms of RUSF

The issue of whether accounts receivable discounting should be treated as a loan is a controversial matter about which the Revenue Administration has also issued different rulings on various dates.

However, according to a ruling issued by Large Taxpayers Tax Administration on 10.07.2014, Turkish resident banks' discounting/purchase of bills of exchange issued by domestic companies for the receivables arising from domestic sales of goods should be treated as other loans extended by Turkish banks and finance companies and subjected to 0% RUSF; if such bills are discounted/purchased by non-resident banks or finance institutions, they should be treated as loan received by the beneficiary from abroad, and the intermediary bank should apply RUSF deduction at the effective RUSF deduction. This approach is also consistent with the tax rulings issued recently by the Revenue Administration.

Accordingly, we are of the opinion that the discounting of resident companies' receivables by non-resident companies should be treated as loan received from abroad according to the Revenue Administration's current approach and the intermediary bank should apply RUSF deduction at the effective RUSF rates.

On the other hand, under article 2 of the Communiqué on the Resource Utilization Support Fund on the Decree dated 12.05.1988 and numbered 88/12944, 0% RUSF rate shall be applied for loans provided in Turkish Liras or foreign exchange for the financing of the export and loans which persons resident in Turkey will receive from abroad for financing the exports (including those provided in the financing of sales and deliveries deemed exports which are based on export incentive certificate, inward processing authorization certificate and tax, duty and fee exemption certificate and foreign currency generating services and activities)

In this respect, we are of the opinion that the discounting of resident companies' receivables arising from export by non-resident companies should be treated as loan received from abroad, but the RUSF rate should be applied as 0% in the scope of the regulations above.

VI. Conclusion

As outlined above per tax type, our tax legislation does not clearly govern the potential tax burdens that could arise if residents' receivables are subjected to discounting abroad. How the transaction should be evaluated by tax type and which tax liabilities will arise accordingly have been mostly determined by tax rulings issued on subject basis; therefore, there is a need for setting tax rules regarding the matter clearly.

Transfer and inheritance tax liability of banks and insurance companies

Pursuant to article 17 of Transfer and Inheritance Tax, banks and insurance companies must request a certificate granted by the tax office to confirm the tax payment in order to provide money or promissory note to right holders due to any transaction subject to the mentioned tax. They can pay the remaining balance to right holders who do not submit any certificate after the application of withholding tax at 5% in transfers through inheritance and 15% in gratuitous transfers. If such companies and organizations make any payment without the application of any withholding tax, penalty is applied at 10% of the moneys that they are obliged to withhold and deposit.

In our article, we will address the Transfer and Inheritance Tax Law treatment of certain payments/transactions that are made by banks and insurance companies and are subject to transfer and inheritance tax.

A. Payments/transactions made by banks which are subject to transfer and inheritance tax

1. Payments to be made to legal heirs upon the death of owners of safe deposit box

Safe deposit boxes can be defined as boxes of different sizes which are located in high security rooms in bank branches and can be rented by real or legal persons to store movable assets.

Transfer of testators' assets in safe deposit boxes is undoubtedly subject to transfer and inheritance tax.

The controversy here occurs during the payment/transfer of the assets in safe deposit boxes used jointly with heirs to such heirs or the payment/transfer of assets in safe deposit boxes used individually and claimed to be owned by heirs to such heirs.

a. Payments made to heirs for the assets in safe deposit boxes used jointly by heirs and testators

Upon request, banks can lease safe deposit boxes for multiple persons' joint use.

In this case, joint users can independently store their movables in such boxes under certain circumstances. In such boxes used jointly, rate of ownership is generally not defined either per their content.

It has been disputed in various cases how much of the assets in the box pertain to whom in case of the death of any joint user and which assets must be subjected to transfer and inheritance tax.

Under article 688 of Turkish Civil Law, in shared ownership, multiple persons proportionally own the whole property which is not materially divided, and unless otherwise defined, their shares shall be deemed equal.

Therefore, we think it should be accepted that the assets in the safe deposit box are under the users' equal ownership in case their rate of ownership is unknown.

In addition, we are of the opinion that transfer and inheritance tax should not become applicable during the transfer of assets in the safe deposit box which can be proved to pertain to the other user i.e. other heir or which are accepted to legally belong to that heir.

Also, in its the tax rulings dated 25.07.2013 and numbered 46480499-160[2012/1125]-68 and dated 14.02.2007 and numbered B.07.1.GİB.0.60/6000-2392, the Tax Authority comments that transferred assets should not be subject to transfer and inheritance tax if the assets can be proved or accepted to legally pertain to that heir.

In cases where it cannot be proved to whom the transferred assets pertain or where the safe deposit box agreement does not contain any provision on the rate of ownership, it should be accepted that the assets in the safe deposit box pertain to users at equal rates, and subsequent actions should be taken accordingly.

Finally, we would like to note that the explanations contain in the section "Payments to be made to legal heirs in case of the death of any joint demand deposit account holder" in our article are also applicable to the safe deposit boxes used jointly.

b. Payment/transfer of assets in safe deposit boxes used individually which are claimed to belong to heirs to such heirs

Safe deposit boxes can be rented individually as well as for joint use.

In such cases, in practice, safe deposit boxes might contain assets that pertain to the heir.

We are of the opinion that the explanations provided in the previous section are also applicable to the assets that heirs take from safe deposit boxes used individually.

2. Payments to be made to legal heirs in case of the death of any joint demand deposit account holder

In banking, the accounts opened collectively by multiple people are referred to as joint account. Although the nature of parties' power of disposition varies in joint accounts, it is observed in banking that mostly the accounts allowing separate disposition are used.

As also mentioned in the introduction of our article, not only the transfers through inheritance, but all gratuitous transfers are subject to transfer and inheritance tax.

In joint accounts, the money transferred to the account by one of the parties can be used by other members. In such cases, it can be commented that a transfer is made to other members through such accounts. Therefore, we are of the opinion that such transfers should also be subjected to transfer and inheritance tax.

3. Payments to be made to legal heirs in case of the date of time deposit account holders

Under article 11 of Inheritance and Transfer Tax, the date of valuation of the properties subject to this tax shall be the date when the will is revealed in transfers through inheritance and the date when the properties are legally acquired in transfers made otherwise.

As per article 10 of Transfer and Inheritance Tax, inheritance and transfer tax base shall be the values of transferred properties calculated under Tax Procedures Law.

Pursuant to Tax Procedures Law, receivables based on deposit agreements shall be valued together with their interests to be calculated until the valuation date.

Therefore, we are of the opinion that the amounts included in the testator's account as of the date of death as well as the interest applied until the date of death should be included in the inheritance, and the total amount should be subjected to transfer and inheritance tax.

It is observed that Revenue Administration has also commented similarly in its tax ruling dated 15.9.1999 and numbered B.07.0.GEL.0.60/6000-2178/038863.

4. Release of bonds and bills at the bank in favor of legal heirs

According to article 10 of Inheritance and Transfer Tax, the properties subject to transfer and inheritance tax must be valued and demonstrated in tax returns by taxpayers using the valuation measures defined in the same article, whereas the properties whose valuation measures are not defined in the article shall be valued and included in tax returns according to the rules in section 3 of the Tax Procedures Law regarding valuation of assets for being taken into account in the first assessment.

The same article stipulates that securities shall be valued according to the provisions in article 266 of Tax Procedures Law. As per article 266 of Tax Procedures Law on the other hand, nominal value is the value stated on bills and securities of any kind.

Article 10 of Inheritance and Transfer Tax further stipulates that the Authority will assess tax on the assets declared according to the abovementioned rules no later than fifteen days from the date when tax return is filed (second assessment), and the assessed tax shall be consummated according to the values of transferred properties determined under Tax Procedures Law.

In the framework of this information, serving as a basis for the first assessment, the taxpayer should declare inheritance and transfer tax on the basis of the nominal value of bills and bonds.

Following the first assessment, taxes assessed on the basis of nominal value shall be consummated according to the transferred assets' values to be defined according to the rules in the section related to valuation of assets in the Tax Procedures Law, which will serve as a basis for the second assessment.

Pursuant to article 294 of Tax Procedures Law in chapter three of Tax Procedures Law titled "Valuation of Assets", securities are valued at their market price, whereas unquoted securities shall be valued at their reference price.

Therefore, the final tax shall be paid on the market price of bonds and bills, while it should be paid on the reference price if there is no such market price.

B. Payments subject to inheritance and transfer tax which are made by insurance companies

1. Indemnities paid under cumulative and non-cumulative insurance policies

Inheritance and Transfer Tax Circular no. 3 promulgated on 31.08.2007 explains the Inheritance and Transfer Tax Law treatment of the payments to be made to beneficiaries in case of the death of the insured person in cumulative and non-cumulative life insurances.

According to the circular;

- ▶ If the owner of the life insurance policy dies by natural causes, inheritance and transfer tax should be applied to the death indemnities that the insurance company pays to heirs or third parties defined as beneficiaries,
- ▶ Since indemnity paid to heirs if the person dies by accident while under the coverage of personal accident insurance aims to partially compensate for the material loss and non-pecuniary distress of the relatives due to the death of the insured person under the insurance agreement, it shall not be subject to inheritance and transfer tax; if the indemnity is paid to a third party, it cannot be treated as a pecuniary or non-pecuniary indemnity, and it should be therefore subjected to inheritance and transfer tax,
- ▶ In cumulative insurance policies, the accumulated amount paid by the insurance company to heirs or third parties defined as beneficiaries if the insured person dies by natural causes or accident while under the coverage of private pension policy and life insurance policy should be included in the inheritance and subjected to inheritance and transfer tax.

On the other hand, under the section "Mixed Insurance Policy" in the Circular, if cumulative coverages and risk coverages arranged against death, disablement and similar risks are stated in the same policy, payments made by insurance companies shall be handled separately in the framework of the explanations previously made in the circular in respect of indemnity payments made in the scope of non-cumulative life and cumulative life insurances.

It is understood that, according to the Tax Authority, in order to treat any indemnity paid by insurance companies under a policy as an amount paid in consideration for any pecuniary or non-pecuniary loss, such indemnities should be primarily paid to heirs because of deaths by accident rather than deaths by natural causes, and the indemnities paid to third parties and indemnities paid due to deaths by natural causes cannot be

deemed in this scope. In this regard, it can be concluded that inheritance and transfer tax should be applied to all indemnity payments made by insurance companies to third parties under a policy which are not the consideration of any debt as well as to all indemnity payments made due to deaths by natural causes.

Furthermore, the explanations in the circular provided above can serve as a basis for the payments of accumulated amounts made under cumulative insurance policies and mixed insurance policies.

2. Payment of indemnity to the bank defined as beneficiary in credit life insurances

Credit life insurance can be defined as a type of insurance which guarantees the payment of the borrower's credit debt in case of death or disablement of people receiving personal loans. In this type of insurance, the beneficiary is usually stated as the institutions extending the loan, and after the settlement of the credit debt, the remaining balance, if any, is paid to heirs.

In a tax ruling issued by the Tax Authority regarding whether inheritance and transfer tax will be applicable to such payments made to banks in the scope of credit life insurance, it has been stated that these amounts paid to banks actually relate to the repayment of the loan received; therefore, they should not be treated as gratuitous and should be therefore not subjected to inheritance and transfer tax.

Resource utilization support fund as a financial transactions tax

Resource utilization support fund (RUSF) is a financial liability similar to tax, which is primarily collected on financial transactions and on transaction basis.

The purpose for the establishment of the fund has been defined as supporting resource utilization in exports and investments in line with the objectives defined in development plans and annual programs and directing bank funds to these areas and reducing credit costs in specialized loans.

RUSF, which is collected on credit transactions, is one of the budgetary and extra-budgetary funds in Turkey which are mostly repealed; yet this fund is still in effect.

However, the effect of the Fund is legally controversial. Because, the Council of Ministers' authority "to establish and remove funds in order to manage loans in line with the purposes of development plans and to source such funds from interests accrued on loans or by other means" in respect of RUSF has been repealed under article 16/e of Law no. 4684.

The reasoning of the case numbered 2009/2027 E., 2010/1314 K., heard at the 6th Administrative Court of Istanbul, refers to the provisions of the Law detailed above and states that there is no longer any fund practice based on a legal authority and accepting it otherwise will not be consistent with lawmaking techniques and the principles of hierarchy of norms.

In the scope of this reason, it was ruled that the payment of RUSF in the litigated transaction is not lawful.

A. History of resource utilization support fund and loans where fund deduction will be applied

Resource utilization support fund is a payment similar to tax and a fund collected at certain rates on loans extended by banks, loans received from abroad and imports on credit, and it was implemented on 07.06.1988 in the framework of the Decree no. 88/12944.

Under the Council of Ministers Decree no. 2004/7633 promulgated in the Official Gazette dated 29.07.2004, RUSF rate has been reduced to zero in loans extended by banks for commercial purposes.

In the scope of the explanations provided in the Communiqué No. 6 Regarding Resource Utilization Support Fund, RUSF deduction rate has been defined as 0% in loans that banks and finance companies receive from abroad.

On the other hand, loans that Turkish residents ,apart from banks and finance companies, are subjected to RUSF depending on their maturity (As from 02.01.2013 under the Council of Ministers Decree no. 2012/4116 promulgated in the Official Gazette dated 01.01.2013). Accordingly, the deduction rates can be summarized as follows:

Maturity of the Loan	RUSF Rate
Those with an average maturity up to one year	3%
Those with an average maturity between 1 year (including 1 year) and 2 years	1%
Those with an average maturity between 2 years (including 2 years) and 3 years,	0,5%
Those with an average maturity of 3 years (including 3 years) and above	0%

In importations carried out with payments with letter of acceptance, deferred payment letter of credit and cash against goods, 6% deduction is applied under the Council of Ministers Decree Numbered 2011/2304; it is observed these regulations support the loans which banks receive from abroad.

On the other hand, transactions which will not be subjected to any RUSF are listed in 35 articles in article 3 of the Communiqué No. 6.

B. Current issues regarding resource utilization support fund

1. Two different approaches - RUSF in the extension of loans received from abroad

As will be observed in the explanations above, 3% resource utilization support fund stoppage shall be applied to loans that Turkish residents except for banks and finance companies receive from abroad.

In the foreign exchange and gold loans which Turkish residents except for banks and finance companies receive from abroad (excluding fiduciary transactions), RUSF rates vary depending

on the average maturity of the loan; those with an average maturity of 3 years and above are subject to 0% RUSF.

Regarding how RUSF will be applied if the term of these loans are extended, the Revenue Administration commented in its letter dated 13 February 2014 and numbered 17483 that each extension of these loans shall be treated as a new loan.

In the Revenue Administration's letter dated 12 August 2015 and numbered 77912, the Administration has changed its abovementioned approach and stated that RUSF should be applied depending on whether the maturity of the loan results below 3 years as a result of the extension.

2. Settlement of the loan received from abroad before maturity with another loan received within the country

According to another ruling issued by the Revenue Administration, dated 20 February 2015 and numbered 15979, in case the remaining debt of a loan which is received from abroad and is not subjected to fund deduction as its term is above three years is paid to the foreign creditor with another loan received from a resident bank provided that its maturity is not exceeded, the term of the loan will drop below three years; therefore RUSF deduction should be applied. The ruling states that in order to continue avoiding fund deduction, the term of the loan should not be broken, i.e. the average maturity should not drop below three years.

The tax ruling further states that there is no need to apply RUSF if other terms of the agreement are amended, if the debtor or creditor of a loan received from abroad changes without any money transfer to abroad, there is no need to apply RUSF deduction either.

C. Application of RUSF as per current tax rulings issued by the authority

Although the abovementioned ruling of the Revenue Administration dated 12 August 2015 is favorable as it states that no further RUSF will be applied for the extension in extended loans, we also think that the phrase "extension by observing the original loan agreement" in the ruling will also give rise to doubts.

In this respect, we are of the opinion that the Revenue Administration should clarify whether the changes in the interest rate or loan amount during the extension can be treated as "extension by observing the original agreement" by issuing an additional written ruling.

On the other hand, as per the Authority's tax ruling dated 20 February 2015, RUSF deduction on the loan received from abroad can be avoided only if the term of the loan does not drop below three years, and RUSF need not be applied because of any amendment in other terms; hence, the ruling implicitly accepts the amendment of maturity, which is one of the basic elements of loan, provided that the three-year rule is observed.

On the other hand, treatment of the fund as a financial transactions tax for the regulation of the loan market (consideration of economic conditions in the implementation of this fund as well) can be explicitly observed when the

Authority's tax ruling dated 13 February 2014 and numbered 17483 and the tax ruling dated 12 August 2015 and numbered 77912, where the Authority changed its opinion in question, are evaluated together.

Besides, RUSF has been treated as an instrument for managing the credit transactions market as a financial transactions tax with amendments made on various dates, but it has not been regulated under any law unlike other taxes, leading to deficiencies in terms of the principle of legality of taxes.

As stated in the reasoning of the decision taken by the 6th Administrative Court of Istanbul in a lawsuit about RUSF payment, there is no longer a fund practice based on legal authority under article 16/e of Law no. 4684; the taxation applied under the name "fund" with certain tax rulings issued by the authority conflicts with lawmaking techniques and principles of hierarchy of norms.

Besides, as observed in the tax ruling dated 12 August 2015 and numbered 77912, the fund deductions applied previously are not refunded if the term of the loan in question is extended.

In this regard; this fund (tax), which has been implemented under secondary regulations such as communiqués, tax rulings and council of ministers decrees since the Decree no. 88/12944 put into force on 07.06.1988, should be regulated under a law and based on a legal foundation as is the case with all other taxes.

Kasım ayı "Gümrükte Gündem"i belirleyen başlıca üç konu bulunmaktadır. Bunlardan ilki Yetkilendirilmiş Yükümlü Sertifikası uygulamasının daha kısıtlı hali olan Onaylanmış Kişi Statü Belgesinin (OKSB) 01.01.2017 tarihinden itibaren geri alınacağı düzenlenmesidir. Ayrıca serbest bölgelerden yapılan ithalat işlemlerinin peşin ithalat sayılabilmesine ilişkin koşulları içeren 2011/16 sayılı Genelge hakkında yayımlanan Danıştay kararı da bir diğer önemli gelişmedir. Üçüncü gelişmenin ise güneş pili (solar) ithalatına getirilen gözetim uygulaması olduğunu söylemek yanlış olmayacaktır.

1. Yetkilendirilmiş yükümlü sertifikası uygulamasında değişiklikler yapıldı.

Yetkilendirilmiş Yükümlü Statüsü (YYS) konsepti; uluslararası adı ile AEO statüsü, Gümrük Kanunu'na 2009 yılında dâhil edilmiş olup, ilk kez 10 Ocak 2013 tarihinde yayımlanan YYS Yönetmeliği ile Türkiye'de hayata geçirilmiştir. Daha sonra, 21 Mayıs 2014 tarihinde değişen YYS Yönetmeliği ile sürekli gündemde yer alan "ithalatta yerinde gümrükleme" konsepti tanıtılmış ve 01.01.2015 tarihinden itibaren İthalatta Yerinde Gümrükleme düzenlemelerinin yürürlüğe gireceği belirtilmiştir.

Türkiye'de hali hazırda 19 firma YYS belgesine sahiptir. Şu aşamada YYS uygulamasında bazı aksaklıklar olsa dahi, bu uygulamanın yakın gelecekte daha çok önem kazanması beklenmektedir.

21 Mayıs 2014 tarihinde değişen Yönetmelik ile birlikte, YYS uygulamasının daha kısıtlı hali olan Onaylanmış Kişi Statü Belgesinin (OKSB) 01.01.2017 tarihinden itibaren geri alınacağı düzenlenmiştir. Her ne kadar, YYS alımlarında aksaklık yaşanıyor olsa bile, A ve B sınıfı OKSB uygulamasının 01.01.2017 tarihi itibarıyla yürürlükte olmayacağı belirtilmektedir. İmalatçı şirketlere ithal eşyasının gümrük idaresinde muayene hattı olarak "mavi hat" imkânı sağlayan bu düzenlemenin 2017 yılından itibaren kaldırılacağı düşünüldüğünde, OKSB şirketlerinin YYS alım süreçleri hakkında yeterli bilgiye sahip olması ve başvuru için eksikliklerin giderilmesi büyük önem arz etmektedir.

2. Güneş pili (solar) ithalatında gözetim uygulaması getirildi.

19 Kasım 2015 tarihli Resmi Gazete'de yayımlanan 2015/9 sayılı İthalatta Gözetim Uygulamasına İlişkin Tebliğ ile birim kıymeti 35 ABD dolarının altında olan 8541.40.90.00.11 GTİP'li güneş pili ithalatında ileriye yönelik olarak ülke ayrımı yapılmaksızın gözetim uygulaması getirilmiştir.

Anılan Tebliğ uyarınca, söz konusu birim kıymetten düşük birim kıymeti haiz ürünlerin ithalatı Ekonomi Bakanlığı İthalat Genel Müdürlüğü'nden alınacak Gözetim Belgesi ile mümkündür.

Bu Tebliğ, yayım tarihini (19 Kasım 2015) takip eden otuzuncu gün yürürlüğe girecektir.

3. 2011-16 sayılı Genelge hakkında Danıştay kararı yayımlandı.

09.11.2015 tarihinde Gümrükler Genel Müdürlüğü tarafından "2011/16 Sayılı Genelge- Danıştay Kararı konulu" dağıtım yazı yayımlanmıştır. Yazıda, açılan dava konusu ve buna ilişkin kararın bir örneği iletilmiştir.

Dava konusu; Başbakanlık Gümrük Müsteşarlığına çıkarılan 18.03.2011 tarih ve 2011/16 sayılı serbest bölgelerden yapılan ithalat işlemlerinin peşin ithalat sayılabilmesine ilişkin koşulları içeren Genelge'nin 7. paragrafının "...Serbest bölgelerden yapılan ithalatların peşin bir ithalat sayılabilmesi için, hem yurt dışındaki asıl ihracatçıya yapılan ödemenin hem de Türkiye'den serbest bölgeye yapılan ödemenin gümrük yükümlülüğünün başladığı tarihten önce tamamlanmış olması ve bu durumun ithalatçı firma tarafından ibraz edilen belgelerle ilgili gümrük idaresine tevsik edilmesi gerekmektedir." kısmının iptal edilmesi isteği olmuştur.

Danıştay 10. Daire tarafından verilen 29.06.2015 tarihli ve E:2011/8593, K:2015/3420 sayılı kararda, davanın yasal dayanak yetersizliğinden dolayı reddine karar verilmiştir. Özetle, genelge ile yapılan düzenlenmenin belirtilen kısmının yürürlükte kalmasına karar verilmiştir.

Türkiye'den haberler ve gelişmeler

- **Türkiye Rusya ilişkilerinde yeni bir dönem başlıyor:** Rusya'ya ait bir bombardıman uçağı Türk hava sahasını ihlal ettiği gerekçesiyle Türk F-16'ları tarafından düşürüldü. Paraşütle atlayan iki Rus pilottan bir tanesi Ruslar tarafından kurtarılırken, diğeri yerden açılan ateş ile henüz yere inmeden öldürüldü. Rusya, kurtarma operasyonu sırasında da bir helikopter ve asker kaybetti. Böylelikle, soğuk savaştan döneminden beri NATO tarihinde ilk kez bir Rus uçağı vurulmuş oldu. Yaşanan bu olay, Rusya ile aramızda ciddi problemlere yol açtı.

Ekonomik yaptırımlar:

Ekonomik açıdan ise Rusya Türkiye'ye karşı sert yaptırımları devreye sokma kararı aldı. Buna göre:

- Türkiye kökenli bazı ürünlerin (meyve sebze dahil) ithalatı sınırlandırılacak.
- Türk şirketlerinin Rusya'daki faaliyetleri sınırlandırılacak ve Türk işçi çalıştırılması büyük ölçüde engellenecek.
- Vizesiz giriş 2016 başından itibaren askıya alınacak.
- Charter uçuşlar kaldırılırken, tarifeli uçuşlarda ek güvenlik önlemleri alınacak (sınırdaki zorluk, uzun bekleme ve bezdirme önlemleri).
- Türkiye'den kara ve deniz yolu taşımacılığı yapan araçlara kontroller ve sınırlamalar artacak.
- Tur operatörlerinin Türkiye turları satmaları yasaklanacak.

Şimdilik doğalgaz satışının engellenmesi konusunda bir açıklama yapılmadığını da belirtelim.

Ekonomik yaptırımların Türkiye ekonomisine olası etkisi:

Ticaret

2014 yılı verilerine göre Rusya 25,3 milyar dolar ile Türkiye'nin en fazla ithalat yaptığı ülke (ikinci Çin, üçüncü Almanya). Tabii ki doğalgaz buradaki en önemli kalemi oluşturuyor. Rusya tek başına Türkiye'nin doğalgazının yarısından fazlasını karşılıyor. Türkiye bu gazın yaklaşık yarısını ısıtmak için, kalanını da elektrik üretimi için kullanıyor. Bu arada, Türkiye'nin Almanya'dan sonra Rusya'nın ikinci büyük doğalgaz müşterisi olduğunu da ekleyelim.

Türkiye'nin Rusya'ya ihracatı ise 2014'te 5,9 milyar dolar (2015-9 ay: 2,7 milyar dolar). Bu miktar Rusya'yı en büyük 6. ihracat pazarımız yaparken, en fazla meyve-sebze ihracatı yaptığımız görülüyor. Türkiye'nin toplam bavul ticareti gelirleri ise 2014'te 8,6 milyar dolar olmuştu. Rusya'nın bu kanaldaki ağırlığı devam ediyor.

Turizm

Rus turistler, Türkiye'ye gelen yabancı turistlerin % 12'sini Antalya'ya gelen turistlerin ise yaklaşık 3'te birini oluşturuyor. Kaba bir hesapla Rus turistlerin bıraktığı döviz gelirini yaklaşık 3,7 milyar dolar olarak hesaplayabiliriz. Özellikle Antalya ekonomisi üzerinde ciddi etkileri olabilir.

Müteahhitlik

2014 yılında Türk müteahhitlerin üstlendikleri 27,1 milyar dolar tutarındaki yurt dışı projelerin dağılımında bakarsak ilk sırada Türkmenistan (6,5 milyar dolar) ve ikinci sırada Rusya (3,9 milyar dolar) bulunuyor. 1972 yılından 2015 yılı ortasına kadar toplam proje bedeli olarak üstlenilen 312 milyar dolarlık işlere baktığımızda Rusya'nın 61 milyar dolarla ilk sırada olduğu görülüyor.

Rusya ise 20 milyar dolarlık Akkuyu nükleer elektrik santrali inşaatı projesini üstlenmiş durumda bulunuyor.

Sonuç olarak, Rusya ile derin ekonomik ilişkiler içinde olduğumuzu ve kısa sürede toparlanmaması durumunda ilişkilerdeki bozulmanın maliyetinin milli gelirin % 3-4'üne yaklaşabilecek kadar yüksek olduğunu söyleyebiliriz.

- ▶ **Türkiye-AB ilişkileri tekrar canlanıyor mu?** AB ve Türkiye arasında yapılan toplantıda önemli kararlar alındı. Bir süredir buzdolabında olan ilişkilerin geliştirilmesi için somut adımlar üzerinde anlaşıldı. Buna göre:
 - ▶ Türkiye'deki Suriyeli sığınmacılar için AB tarafından 3 milyar euro mali destek sağlanacak.
 - ▶ Uluslararası korumaya ihtiyacı olmayan ve Türkiye üzerinden Avrupa'ya gitmiş olan göçmenler Türkiye'ye geri kabul edilecek ve ardından zaman içinde geldikleri ülkelere geri gönderilecek.
 - ▶ "Öngörülen şartların karşılanması durumunda" Türk vatandaşları Ekim 2016'dan itibaren Avrupa'ya vizesiz girebilecek.
 - ▶ Katılım müzakerelerinde 17'nci fasıl olan ekonomik ve parasal politika bu ay açılacak. Diğer bazı fasılların açılması için hazırlıklar 2016'nın ilk çeyreğinde tamamlanacak.
- ▶ **Bankacılık sektöründe yeni düzenlemeler:** BDDK, Basel III uygulamaları ile uyumlu hale gelebilmek için, bankaların risk ağırlıklı varlıklarına yeni bir düzenleme getirdi. Buna göre, bankaların yabancı para cinsinden zorunlu karşılıklarının risk ağırlığı % 0'dan % 50'ye yükselecek. 31 Mart 2016'da yürürlüğe girmesi beklenen bu düzenleme sonucunda bankacılık sektörünün sermaye yeterlilik oranının 1 puana kadar düşmesi söz konusu olabilir. Ayrıca bankaların döviz yerine TL cinsinden zorunlu karşılık bulundurmaları ve bunun da TCMB'nin döviz rezervlerini olumsuz etkilemesi ihtimali bulunuyor. Basına yansıyan açıklamalarda önümüzdeki dönemde uygulamaya dair bazı esnetmeler beklense de, hiçbir değişiklik yapılmadan uygulamaya girerse, bankacılık sistemini ilave sermaye artırmaya zorlaması ve kredi büyümesini olumsuz etkilemesi beklenebilir.
- Diğer taraftan, tüketicileri ilgilendiren bazı düzenlemeler de yürürlüğe girdi. Buna göre; kredi kartı taksit sayısının kuyumla ilgili harcamalarda 4 ay, beyaz eşya ve mobilya ile eğitim ve öğrenim ücretine ilişkin harcamalarda ise 12 ay olarak uygulanmasına karar verildi. Daha önce 9 ay olan taksit sınırlaması bir miktar kredi artışına neden olabilir. Konut kredilerinde ise özellikle erken ödemelere ilişkin tüketicileri koruyan yeni düzenlemeler yapıldı.
- ▶ **Cari işlemler dengesi 6 yıl sonra fazla verdi:** Eylül ayında cari işlemler dengesi 95 milyon dolar fazla verdi. 2014 yılının ilk 9 ayında cari açık 31,5 milyar dolar seviyesindeydi. 2015 yılı ilk 9 ayına gelindiğinde ise cari açık 25,5 milyar dolar seviyesine geriledi. Eylül ayında ihracat % 14,2, ithalat % 25,2 düşüş göstermişti. 2015 yılı boyunca düşüş yaşayan ihracat ve ondan daha hızlı gerileyen ithalat düşünüldüğünde; cari işlemler dengesindeki bu fazlanın büyüme performansındaki zayıflama ve düşük petrol fiyatlarının katkısı sayesinde gerçekleştiğini ve yapısal bir düzelmeye bahsetmenin mümkün olmadığını düşünüyoruz.
- ▶ **HSBC'nin Türkiye operasyonlarının satış süreci uzadı:** Basında yer alan haberlere göre; HSBC CEO'su Stuart Gulliver, bankanın Türkiye biriminin elden çıkarmasının biraz daha zaman alacağını belirtti. Diğer taraftan, HSBC Türkiye

ile ilgilenenler arasında Fibabanka'nın da eklendiği belirtiliyor. HSBC Türkiye dahil dört ülkedeki sorunlu operasyonlarından çıkmak istediğini açıklamış ve Ağustos ayı başında Brezilya birimini 5,2 milyar dolara satmıştı.

- ▶ **Finansbank'ın satışı erteleniyor mu?** Finansbank'ın sahibi olan NBG, kendi sermaye açığının bir bölümünü Finansbank satışından karşılayacağını açıklayarak alıcılarla görüşmelere başlamıştı. Basında yer alan haberlere göre Katarlı Qatar National Bank (QNB) ile yürütülen pazarlıklar sonuca ulaşmadan bitti. Katar'lı grubun Türkiye'de uygulanacak ekonomik programı görmek için beklemeye karar verdiği belirtildi. Türkiye'ye doğrudan yatırımların bir süredir politik ve ekonomik ortamdaki iyileşmeye bağlı olduğunu gözlemliyoruz.

Dünyadan haberler ve gelişmeler

- ▶ **FED'in faiz artırımı sonunda gerçekleşiyor mu?** Amerikan dolarında yaklaşık 10 yıldır devam eden düşük faiz dönemi Aralık ayında tersine dönebilir. FED'in faiz artırımı için gerekli koşulları olan istihdamın potansiyele yaklaşması ve enflasyonun % 2'ye yükselmesinin artık öngörülebilir vadede mümkün olduğu düşünülüyor. Bu nedenle, 15-16 Aralık'taki toplantıda ufak adımlarla da olsa (25 baz puan) bir FED faizi artışı bekleniyor. Farklı bir sürpriz olmazsa, mevcut piyasa beklentileri içinde Aralık ayında faiz artışının büyük oranda fiyatlandığı söylenebilir. Türkiye'de sermaye akımlarının miktarı ve maliyeti açısından FED'in 2016 yılında atacağı adımlar önemli olacak.
- ▶ **Euro'nun değer kaybı nereye kadar devam edecek?** Avrupa Merkez Bankası (ECB) Başkanı Draghi Avrupa ekonomisinin ihtiyaç duyması halinde daha da fazla parasal destek vermektan çekinmeyeceklerini açıkladı. Bilindiği üzere ECB Ocak ayında 1,1 trilyon euro tutarında bir bono alım programı açıklamış ve uygulamaya da aylık 60 milyar euroluk adımlarla Mart ayında başlamıştı. ABD'nin faiz artırmayı planladığı bir ortamda AB'nin likiditeyi daha da genişleteceğini açıklaması euronun değer kaybetmesine neden oldu ve EUR/USD paritesi de bir ay içinde 1,15'ten 1,06'ya kadar düştü. Zaten, ECB tarafından açıkça ifade edilmese de, ABD ekonomisi toparlanıp da doların değeri artarken zayıflayan euronun AB ihracatını olumlu etkilemesi hedefleniyor.
- ▶ **İran ile Rusya ortak banka kuruyor:** İranlı yetkililerin haber ajanslarına yaptığı açıklamalara göre iki ülke arasındaki ortak projelere finansman sağlamak amacıyla ortak bir banka kurulacağını açıkladı. Teknik detayların görüşüldüğü bir aşamada olduğu belirtilen bankanın 500 milyon dolarlık bir sermaye ile kurulacağı belirtildi.
- ▶ **IKEA'nın kurucusu 40 yıl aradan sonra İsveç'te vergi ödedi:** Dünyanın en zenginlerinden sayılan IKEA'nın kurucusu Ingvar Kamprad, 1973 yılında eşinin ölümünden sonra yurt dışında yaşamaya başlamıştı. Aradan geçen 40 yıldan sonra İsveç'teki çiftliğinde yaşamaya başlayan Kamprad, 2014 yılı için İsveç'te ilk defa vergi ödedi. Toplamda 640 bin euro vergi ödeyen Kamprad, daha önce İsveç'te kurum vergilerinin yüksekliğine kızarak, şirketin merkezini yurt dışına taşımıştı.

Sirküler indeks

No	Tarih	Konu
80	30.11.2015	Emlak vergisi, veraset ve intikal vergisi ile çevre temizlik vergisinin 2015 yılına ilişkin ikinci taksit ödeme süreleri.
79	19.11.2015	Yatırım teşvik uygulamasına ilişkin 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda değişiklikler yapıldı.
78	19.11.2015	Turist rehberlerinin vergilendirilme esasları açıklandı.
77	18.11.2015	Türkiye-Senegal Çifte Vergilendirmeyi Önleme Anlaşması Antalya'da imzalandı.
76	16.11.2015	1 Ocak 2016 tarihinden itibaren, e-defter, e-fatura ve e-arşiv uygulamasına geçmek zorunda olan mükellefler.
75	13.11.2015	Vergi incelemelerinde uyulması gereken usul ve esaslarda bazı değişiklikler yapıldı.
74	10.11.2015	2015 yılına ilişkin yeniden değerlendirme oranı % 5,58 olarak açıklandı.
73	26.10.2015	Yıllık ve munzam oda aidatlarının 2015 yılı ikinci taksitlerinin 2 Kasım 2015 tarihine kadar ödenmesi gerekiyor.
72	01.10.2015	Borsa İstanbul'da işlem gören tahvil ve bonolar ile kira sertifikalarının 30 Eylül 2015 tarihli borsa rayıçları.
71	16.09.2015	Menkul kıymet gelirlerinin vergilendirilmesine ilişkin GVK'nın geçici 67. maddesinin yürürlüğü 31 Aralık'ta sona eriyor.
70	15.09.2015	Muhtasar ve damga vergisi beyannameleri ile Ba-Bs formlarının verilme süresi uzatıldı.
69	07.09.2015	İdare, yurt dışından kullanılan döviz kredilerin temdit edilmesinde KKDF uygulaması ile ilgili görüşünü değiştirdi.
68	04.09.2015	1 Eylül'den itibaren gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı değişti.
67	01.09.2015	Yatırım teşvik uygulamasına ilişkin 2012/3305 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda değişiklikler yapıldı.
66	31.08.2015	Elektronik tebligat uygulaması 1 Ocak 2016 tarihinden itibaren başlıyor.
65	31.08.2015	"Özel Tüketim Vergisi (IV) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği" 1 Eylül'de yürürlüğe giriyor.
64	11.08.2015	"Özel Tüketim Vergisi (III) Sayılı Liste Uygulama Genel Tebliği" 1 Eylül'de yürürlüğe giriyor.
63	31.07.2015	Yabancı Hesapların Vergi Uyumu Yasası (FATCA) kapsamında Türkiye-ABD arasında bilgi değişim anlaşması imzalandı.
62	22.07.2015	Banka, sigorta şirketi ve aracı kurumların Vergi Usul Kanunu'ndan doğan bildirim yükümlülükleri.
61	20.07.2015	Türkiye'den elde edilen serbest meslek kazançları üzerinden kesilen vergilerin, Türkiye-Almanya ÇVÖ Anlaşması kapsamında iade usulü açıklandı.
60	07.07.2015	Gelir vergisinden istisna yurt içi ve yurt dışı gündelik tutarları (01.07.2015-31.12.2015).
59	04.07.2015	Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı ve çocuk yardımı tutarları (01.07.2015-31.12.2015).
58	01.07.2015	Borsa İstanbul'da işlem gören tahvil ve bonolar ile kira sertifikalarının 30 Haziran 2015 tarihli borsa rayıçları.
57	30.06.2015	Sosyal güvenlik primine esas kazançların 1 Temmuz'dan itibaren uygulanacak alt ve üst sınırları.
56	30.06.2015	2015 yılında mali tatil 1-20 Temmuz tarihleri arasında uygulanacaktır.
55	30.06.2015	Nakdi sermaye artışına uygulanacak olan % 50'lik indirim oranı halka açık şirketler ile teşvik belgeli yatırımlar için yükseltildi.
54	29.06.2015	Transit petrol boru hattı projelerinin modernizasyonu ve inşasına ilişkin KDV istisnasının esasları belirlendi.
53	22.06.2015	Elektronik yoklama 1 Eylül'de uygulamaya giriyor.
52	22.06.2015	Ödenip kiracılara yansıtılan ceza ve MTV'ler finansal kiralama şirketlerince gider olarak dikkate alınabilecek.
51	22.06.2015	Brüt satışları 10 Milyon TL'nin üzerinde olan mükelleflere E-Defter ve E-Fatura kullanma zorunluluğu getirildi.
50	22.06.2015	Yıllık ve munzam oda aidatlarının 2015 yılı ilk taksitlerinin 30 Haziran 2015 tarihine kadar ödenmesi gerekiyor.

Vergi Takvimi

2015 Aralık ayı mali yükümlülükler takvimi

10 Aralık 2015 Perşembe	16-30 Kasım 2015 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi
15 Aralık 2015 Salı	Kasım 2015 dönemine ait kolalı gazoz, alkollü içecekler ve tütün mamullerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait dayanıklı tüketim ve diğer mallara ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait tescile tabi olmayan motorlu taşıt araçlarına ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait banka ve sigorta muameleleri vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait özel iletişim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait kaynak kullanımı destekleme fonu kesintilerinin bildirim ve ödenmesi
21 Aralık 2015 Pazartesi	Kasım 2015 dönemine ait belediyelere ödenecek vergilerin (haberleşme vergisi hariç) beyanı ve ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait şans oyunları vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait yarışma ve çekilişler ile futbol müsabakalarına ait müşterek bahislerle ilgili veraset ve intikal vergisinin elektronik ortamda beyanı ve ödemesi
23 Aralık 2015 Çarşamba	Kasım 2015 dönemine ait gelir vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Kasım 2015 dönemine ait kurumlar vergisi stopajının muhtasar beyanname ile elektronik ortamda beyanı Kasım 2015 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin elektronik ortamda beyanı Kasım 2015 dönemine ilişkin sosyal güvenlik primlerinin elektronik ortamda beyan edilmesi
24 Aralık 2015 Perşembe	Kasım 2015 dönemine ait katma değer vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi
25 Aralık 2015 Cuma	1-15 Aralık 2015 dönemine ait petrol ve doğalgaz ürünlerine ilişkin özel tüketim vergisi beyannamesinin elektronik ortamda gönderilmesi ve verginin ödenmesi
28 Aralık 2015 Pazartesi	Kasım 2015 dönemine ait muhtasar beyanname ile beyan edilen gelir vergisi stopajının ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait muhtasar beyanname ile beyan edilen kurumlar vergisi stopajının ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait katma değer vergisinin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ait istihkaktan kesinti suretiyle tahsil edilen damga vergisi ile sürekli mükellefiyeti bulunanlar için makbuz karşılığı ödenmesi gereken damga vergisinin ödenmesi
31 Aralık 2015 Perşembe	Kasım 2015 dönemine ilişkin sosyal güvenlik primlerinin ödenmesi Kasım 2015 dönemine ilişkin haberleşme vergisinin beyanı ve ödenmesi 2016 yılında kullanılacak olan yasal defterlere ilişkin açılış tasdiki Kasım 2015 dönemi mal ve hizmet alım/satımlarına ilişkin bildirim formlarının (Form Ba-Bs) elektronik olarak gönderilmesi

Gelir Vergisi

Gelir vergisi tarifesi- 2015 (Ücretler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.000 TL'ye kadar	% 15					
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	% 20					
106.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL, fazlası	% 27					
106.000 TL'den fazlasının 106.000 TL'si için 25.990 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisi tarifesi- 2015 (Diğer gelirler)						
Gelir dilimi	Vergi oranı					
12.000 TL'ye kadar	% 15					
29.000 TL'nin 12.000 TL'si için 1.800 TL, fazlası	% 20					
66.000 TL'nin 29.000 TL'si için 5.200 TL, fazlası	% 27					
66.000 TL'den fazlasının 66.000 TL'si için 15.190 TL, fazlası	% 35					
Gelir vergisinden istisna günlük yemek yardımı (KDV hariç)						
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	12					
2014	12					
2015	13					
Engellilik indirimi (2015)						
Engellilik derecesi	Tutarı (TL)					
Birinci derece engelliler için	880					
İkinci derece engelliler için	440					
Üçüncü derece engelliler için	200					
Asgari geçim indirimi-TL (2015)						
Eşin çalışma durumu	Çocuk sayısı					
	Yok	1	2	3	4	5 veya fazla
Çalışıyor	90,11	103,63	117,15	135,17	144,18	153,19
Çalışmıyor	108,14	121,65	135,17	153,19	153,19	153,19
Konut kira geliri istisnası						
Gelirin elde edildiği yıl	Tutar (TL)					
2013	3.200					
2014	3.300					
2015	3.600					
Değer artış kazançlarında istisna (Menkul kıymetler hariç)						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	9.400					
2014	9.700					
2015	10.600					
Arıza kazançlara ilişkin istisna						
Kazancın sağlandığı yıl	Tutar (TL)					
2013	21.000					
2014	21.000					
2015	23.000					
Gelir vergisinden istisna kıdem tazminatı tavanı						
Uygulandığı dönem	Tutar (TL)					
01.07.2015 - 31.08.2015	3.709,98					
01.09.2015 - 31.12.2015	3.828,37					

Vergi Usul Kanunu ve 6183 Sayılı Kanun

Gecikme zammı ve gecikme faizi oranları (Aylık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
19.10.2010 tarihinden itibaren	1,40
Tecil faizi oranları (Yıllık)	
Uygulandığı dönem	Oran (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
21.10.2010 tarihinden itibaren	12
Yeniden değerlendirme oranları	
Yıl	Oran (%)
2012	7,8
2013	3,93
2014	10,11
Fatura düzenleme sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	800
2014	800
2015	880

Amortisman sınırı	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	800
2014	800
2015	880
Reeskont ve avans işlemlerinde iskonto ve faiz oranları	
Reeskont işlemlerinde	% 9,00
Avans işlemlerinde	% 10,50
VUK kapsamındaki reeskont işlemlerinde	% 10,50
Not: Bu oranlar 14.12.2014 tarihinden itibaren yapılan işlemler için geçerlidir.	

Damga Vergisi

Azami damga vergisi (Her bir kağıt için)	
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)
2013	1.487.397,70
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
Damga vergisi oran ve tutarları (2015)	
Damga vergisine tabi kağıtlar	Oran/Tutar
Sözleşmeler	Binde 9,48
Ücretler (Avanslar dahil)	Binde 7,59
Kira sözleşmeleri	Binde 1,89
Bilanço	35,00 TL
Gelir tablosu	16,90 TL
Yıllık gelir vergisi beyannamesi	45,30 TL
Kurumlar vergisi beyannamesi	60,50 TL
Katma değer vergisi ve muhtasar beyannameler	29,90 TL
SGK sigorta prim bildirgesi	22,30 TL

Veraset ve İntikal Vergisi

İstisnalar (2015)		
Evlatlıklar dahil furuğ ve eşten her birine isabet eden miras hisselerinde	161.097 TL	
Furuğ bulunmaması halinde, eşe isabet eden miras hissesinde	322.392 TL	
İvazsız suretle meydana gelen intikallerde	3.711 TL	
Para ve mal üzerine düzenlenen yarışma ve çekilişlerde kazanılan ikramiyelerde	3.711 TL	
Vergi tarifesi (2015)		
Matrah dilim tutarları	Vergi Oranı	
	Veraset yoluyla intikal	İvazsız intikal
İlk 200.000 TL için	% 1	% 10
Sonra gelen 480.000 TL için	% 3	% 15
Sonra gelen 1.060.000 TL için	% 5	% 20
Sonra gelen 1.900.000 TL için	% 7	% 25
Matrahın 3.640.000 TL'yi aşan bölümü için	% 10	% 30

Asgari Ücret ve Sosyal Güvenlik

Asgari ücret ve yasal kesintiler		
Ödemeler / kesintiler	01.01.2015-30.06.2015 (TL)	01.07.2015-31.12.2015 (TL)
Brüt asgari ücret	1.201,50	1.273,50
Sosyal güvenlik primi işçi payı (% 14)	168,21	178,29
İşsizlik sigortası primi işçi payı (% 1)	12,02	12,74
Gelir vergisi matrahı	1.021,27	1.082,47
Hesaplanan gelir vergisi (% 15)	153,19	162,37
Asgari geçim indirimi (Bekar) (-)	90,11	90,11
Kesilecek gelir vergisi	63,08	72,26
Damga vergisi (binde 7,59)	9,12	9,67
Kesintiler toplamı	252,43	272,96
Net asgari ücret	949,07	1.000,54
Yıllık brüt asgari ücret		
Uygulandığı yıl	Tutar (TL)	
2013	12.000,60	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
Sosyal güvenlik primine esas aylık kazançların alt ve üst sınırları		
Uygulandığı dönem	Alt sınır (TL)	Üst sınır (TL)
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	7.809,90
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	8.277,90

Income Tax

Income tax tariffs- 2015 (Salaries)						
Income bracket	Tax rate					
Up to TRL 12.000	15 %					
For TRL 29.000; for the first TRL 12.000, TRL 1.800, for above	20 %					
For TRL 106.000; for the first TRL 29.000, TRL 5.200, for above	27 %					
For more than TRL 106.000, for TRL 106.000, TRL 25.990, for above	35 %					
Income tax tariffs- 2015 (Other income)						
Income bracket	Tax rate					
Up to TRL 12.000	15 %					
For TRL 29.000; for the first TRL 12.000, TRL 1.800, for above	20 %					
For TRL 66.000; for the first TRL 29.000, TRL 5.200, for above	27 %					
For more than TRL 66.000, for TRL 66.000, TRL 15.190, for above	35 %					
Daily meal allowance exempt from income tax (VAT excluded)						
Year	Amount (TRL)					
2013	12					
2014	12					
2015	13					
Disability allowance (2015)						
Degree of disablement	Amount (TRL)					
For 1 st degree disabled	880					
For 2 nd degree disabled	440					
For 3 rd degree disabled	200					
Minimum living allowance-TRL (2015)						
Status of spouse	Number of children					
	No	1	2	3	4	5 or more
Employed	90,11	103,63	117,15	135,17	144,18	153,19
Unemployed	108,14	121,65	135,17	153,19	153,19	153,19
Exemption for house rental income						
Year when the income is derived	Amount (TRL)					
2013	3.200					
2014	3.300					
2015	3.600					
Exemption in capital gains (Except securities)						
Year when the gain is derived	Amount (TRL)					
2013	9.400					
2014	9.700					
2015	10.600					
Exemption in incidental income						
Year when the gain is derived	Amount (TRL)					
2013	21.000					
2014	21.000					
2015	23.000					
The upper limit of severance pay exempt from income tax						
Period	Amount (TRL)					
01.07.2015 - 31.08.2015	3.709,98					
01.09.2015 - 31.12.2015	3.828,37					

Tax Procedures Law (TPL) and Law No. 6183

Delay charge and delay interest rates (Monthly)	
Period	Rate (%)
21.04.2006 - 18.11.2009	2,50
19.11.2009 - 18.10.2010	1,95
Since 19.10.2010	1,40
Deferral interest rates (Annual)	
Period	Rate (%)
28.04.2006 - 20.11.2009	24
21.11.2009 - 20.10.2010	19
Since 21.10.2010	12
Revaluation rates	
Year	Rate (%)
2012	7,8
2013	3,93
2014	10,11
Limit for issuing invoice	
Year	Amount (TRL)
2013	800
2014	800
2015	880

Depreciation limit	
Year	Amount (TRL)
2013	800
2014	800
2015	880
Discount and interest rates to be applied in rediscount and advance transactions	
In rediscount transactions	9,00 %
In advance transactions	10,50 %
In rediscount transactions under TPL	10,50 %
Note: These rates are applicable to the transactions conducted as of 14.12.2014.	

Stamp Duty

Maximum stamp duty (For each paper)	
Year	Amount (TRL)
2013	1.487.397,70
2014	1.545.852,40
2015	1.702.138,00
Stamp duty rates and amounts (2015)	
Papers subject to stamp duty	Rate/Amount
Contracts	9,48 per thousand
Wages (Including advances)	7,59 per thousand
Rental contracts	1,89 per thousand
Balance sheet	TRL 35,00
Income statement	TRL 16,90
Annual income tax return	TRL 45,30
Corporate tax return	TRL 60,50
Value added tax and withholding tax returns	TRL 29,90
Social Security Institution insurance premium declarations	TRL 22,30

Inheritance and Transfer Tax

Exemptions (2015)		
For shares of inheritance corresponding to each descendant including adopted children and the spouse	TRL 161.097	
For share of inheritance corresponding to the spouse if there is no descendant	TRL 322.392	
For transfers conducted without any consideration	TRL 3.711	
For prizes won in competitions and lotteries held for money and property	TRL 3.711	
Tax tariff (2015)		
Tax base bracket amounts	Tax rate	
	Transfer through inheritance	Transfer without any consideration
For the first TRL 200.000	1 %	10 %
For the next TRL 480.000	3 %	15 %
For the next TRL 1.060.000	5 %	20 %
For the next TRL 1.900.000	7 %	25 %
For the tax base portion exceeding TRL 3.640.000	10 %	30 %

Minimum Wage and Social Security

Minimum wage and withholdings		
Payments / withholdings	01.01.2015-30.06.2015 (TRL)	01.07.2015-31.12.2015 (TRL)
Gross minimum wage	1.201,50	1.273,50
Social security premium employee's contribution (14 %)	168,21	178,29
Unemployment insurance premium employee's contribution (1 %)	12,02	12,74
Income tax base	1.021,27	1.082,47
Income tax calculated (15 %)	153,19	162,37
Minimum living allowance (Single) (-)	90,11	90,11
Income tax to be withheld	63,08	72,26
Stamp duty (7,59 per thousand)	9,12	9,67
Total withholdings	252,43	272,96
Net minimum wage	949,07	1.000,54
Annual gross minimum wage		
Year	Amount (TRL)	
2013	12.000,60	
2014	13.230,00	
2015	14.850,00	
The lower and upper limits of monthly earnings that will be the basis for social security premium		
Period	Lower limit (TRL)	Upper limit (TRL)
01.01.2015-30.06.2015	1.201,50	7.809,90
01.07.2015-31.12.2015	1.273,50	8.277,90

EY Hakkında

EY bağımsız denetim, vergi, kurumsal finansman ve danışmanlık hizmetlerinde bir dünya lideridir. Anlayışımız ve kaliteli hizmetlerimiz dünya ekonomisi ve sermaye piyasalarında güvenin oluşmasına katkıda bulunmaktadır. EY, güçlü yönetim ekibiyle tüm paydaş gruplarına verdiği sözleri yerine getirmekte ve bu şekilde çalışanları, müşterileri ve içinde yer aldığı diğer çevreler için daha iyi bir çalışma hayatı oluşturulmasında önemli bir rol üstlenmektedir.

EY adı küresel organizasyonu temsil eder ve Ernst & Young Global Limited'in her biri ayrı birer tüzel kişiliğe sahip olan, bir veya daha çok üye firmasını temsil edebilir. Sınırlı sorumlu bir Birleşik Krallık şirketi olan Ernst & Young Global Limited müşteri hizmeti sunmamaktadır. Daha fazla bilgi için lütfen ey.com adresini ziyaret ediniz.

EY'nin sunduğu vergi hizmetleri

İşleriniz gerçek potansiyellerine güçlü temeller üzerinde yapılandırılarak ve sürdürülebilir bir şekilde geliştirilerek ulaşabilir. EY olarak vergi yükümlülüklerinizi sorumlu ve zamanında yerine getirmenizin önemli bir fark ortaya çıkaracağını düşünüyoruz. Bu nedenle 140'tan fazla ülkedeki 32,000 vergi çalışanlarımız nerede olursanız olun ve vergi ihtiyaçlarınız ne olursa olsun kaliteli hizmet anlayışımıza duyduğumuz tereddütsüz bağlılık temelinde sizlere teknik bilgi, iş tecrübesi ve tutarlı metodolojiler sunmaktadır.

© 2015 EY Türkiye.
Tüm Hakları Saklıdır.

ey.com/tr
vergidegundem.com
facebook.com/ErnstYoungTürkiye
twitter.com/EY_Türkiye